

**T.C.
ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANA BİLİM DALI**

**SPOR BİLİMLERİ ÖĞRENCİLERİNİN ÖĞRENME STİLLERİ
İLE E-ÖĞRENMEYE YÖNELİK TUTUMLARI: TÜRKİYE-
IRAK KARŞILAŞTIRMASI**

Yüksek Lisans Tezi

Nihad MohammedDakheel IBRAHİM

Danışman

Doç. Dr. Özgür BOSTANCI

SAMSUN
2023

TEZ KABUL VE ONAYI

Nihad MohammedDakheel IBRAHİM tarafından, **Doç. Dr. Özgür BOSTANCI** danışmanlığında hazırlanan **“SPOR BİLİMLERİ ÖĞRENCİLERİNİN ÖĞRENME STİLLERİ İLE E-ÖĞRENMEYE YÖNELİK TUTUMLARI: TÜRKİYE-IRAK KARŞILAŞTIRMASI”** başlıklı bu çalışma, jürimiz tarafından 21.2.2023 tarihinde yapılan sınav sonucunda oy birliği ile başarılı bulunarak Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

	Unvanı Adı Soyadı Üniversitesi Ana Bilim/Ana Sanat Dalı	Sonuç
Başkan	Doç. Dr. Özgür BOSTANCI Ondokuz Mayıs Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı	☒ Kabul ☐ Ret
Üye	Doç. Dr. Levent BAYRAM Ondokuz Mayıs Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı	☒ Kabul ☐ Ret
Üye	Dr. Öğr. Üyesi Üstün TÜRKER Gümüşhane Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı	☒ Kabul ☐ Ret

Bu tez, Enstitü Yönetim Kurulunca belirlenen ve yukarıda adları yazılı jüri üyeleri tarafından uygun görülmüştür.

Prof. Dr. Ahmet TABAK
Enstitü Müdürü

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK BEYANI

Hazırladığım Yüksek Lisans tezinin bütün aşamalarında bilimsel etiğe ve akademik kurallara riayet ettiğimi, çalışmada doğrudan veya dolaylı olarak kullandığım her alıntıya kaynak gösterdiğimi ve yararlandığım eserlerin Kaynaklar'da gösterilenlerden oluştuğunu, her unsurun enstitü yazım kılavuzuna uygun yazıldığını ve TÜBİTAK Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu Yönetmeliği'nin 3. bölüm 9. maddesinde belirtilen durumlara aykırı davranılmadığını taahhüt ve beyan ederim.

Etik Kurul Gerekli mi ?

Evet ☒

Hayır ☐

05 / 01/ 2023

Nihad MohammedDakheel IBRAHİM

TEZ ÇALIŞMASI ÖZGÜNLÜK RAPORU BEYANI

Tez Başlığı : SPOR BİLİMLERİ ÖĞRENCİLERİNİN ÖĞRENME STİLLERİ İLE E-ÖĞRENMEYE YÖNELİK TUTUMLARI: TÜRKİYE-IRAK KARŞILAŞTIRMASI

Yukarıda başlığı belirtilen tez çalışması için şahsım tarafından 05/ 01/ 2023 tarihinde intihal tespit programından alınmış olan özgünlük raporu sonucunda;

Benzerlik oranı : % 18

Tek kaynak oranı : % 5 çıkmıştır.

05 /01 / 2023

Doç. Dr. Özgür BOSTANCI

ÖZET

SPOR BİLİMLERİ ÖĞRENCİLERİNİN ÖĞRENME STİLLERİ İLE E- ÖĞRENMEYE YÖNELİK TUTUMLARI: TÜRKİYE-IRAK KARŞILAŞTIRILMASI

Nihad MohammedDakheel IBRAHİM

Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı

Yüksek Lisans, Ocak/2023

Danışman: Doç. Dr. Özgür BOSTANCI

Kişilerin kendilerini tanımaları, güçlü ve zayıf yönlerini bilerek öğrenme süreçlerini tamamlamalarında yaşadığı ülkenin şartları da belirleyici faktörlerdendir. Bu çalışmanın amacı Türkiye ve Irak'ta spor bilimlerinde öğrenimlerine devam eden öğrencilerin öğrenme stilleri ile sporda e-öğrenmeye yönelik tutumlarını belirlemek ve karşılaştırmaktır. Bu çalışma, nicel araştırma yöntemlerinden kesitsel tarama türüyle desenlenmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu 2021-2022 akademik yılında öğrenimlerine Ondokuz Mayıs Üniversitesi Yaşar Doğu Spor Bilimleri Fakültesi (n=163) ve Irak'ta Kerkük Üniversitesi Beden Eğitimi bölümünde (n=331) devam eden toplam 494 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama araçları olarak, araştırmacı tarafından çalışmanın amaçlarına yönelik oluşturulan 'Kişisel Bilgi Formu', Fleming ve Mills tarafından 1992 yılında geliştirilmiş ve Mustafa Kalkan (2008) tarafından Türkçeye uyarlanan VARK öğrenme stili envanteri ve ile Bozkurt ve Tamer (2020) tarafından geliştirilen Sporda E-Öğrenmeye Yönelik Tutum Ölçeği kullanılmıştır. Araştırmaya dâhil edilen değişkenlere göre normal dağılım gösteren ikili grupların karşılaştırmasında bağımsız örneklem t-test, normal dağılım göstermeyenlerde ise Mann-Whitney U testi kullanılmıştır. Bununla birlikte veriler normal dağılım göstermediği için çoklu karşılaştırmalarda Kruskal Wallis H testi uygulanmıştır. Spor bilimleri alanlarında öğrenimlerine Irak'ta devam eden öğrencilerin sporda E-öğrenmeye yönelik tutum ortalama puanları tüm değişkenlerde Türkiye'deki öğrencilere göre daha düşük olduğu bulundu. Her iki ülkeden araştırmaya katılan öğrencilerin en fazla kinestetik öğrenmeyi ve ikinci stil olarak ta işitsel öğrenmeyi ayrıca öğrencilerin %21,54'ü baskın öğrenme biçimlerinde birden fazla stili tercih ederken %78,46'sı ise tek bir öğrenme stilini baskın olarak tercih etmiştir. Bu sonuçlara göre e-öğrenme sistemleriyle ilgili müfredatlara ders eklenmesi, spor bilimleri alanında okuyan öğrencilerin öğrenme stilleri düzenli olarak belirlenmesi, üniversitelerde ders müfredatları bölgenin şartlarına göre yeniden düzenlenmesi önerilmektedir.

Anahtar Sözcükler: Öğrenme stili, Sporda e-öğrenme, Tutum

ABSTRACT

SPORTS SCIENCE STUDENTS' LEARNING STYLES AND ATTITUDES TO E-LEARNING: A COMPARISON OF TURKEY-IRAQ

Nihad MohammedDakheel IBRAHIM
Ondokuz Mayıs University
Institute of Graduate Studies
Department of Physical Education and Sports
Master, January/2023
Supervisor: Assoc. Prof. Dr. Özgür BOSTANCI

The country's living conditions are among the key factors that determine individuals' self-awareness and their ability to identify their strengths and weaknesses to complete their learning processes. This study aims to determine and compare the learning styles and attitudes towards e-learning in sports of students pursuing sports sciences education in Turkey and Iraq. The research employed a cross-sectional survey design and quantitative research methods. The study group comprised 494 students pursuing education at Ondokuz Mayıs University Yaşar Doğu Faculty of Sports Sciences (n=163) and Kirkuk University Physical Education Department in Iraq (n=331) during the 2021-2022 academic year. The researcher used a 'Personal Information Form' created for the study, the VARK learning style inventory developed by Fleming and Mills in 1992 and adapted into Turkish by Mustafa Kalkan (2008), and the Attitude Towards E-Learning in Sports Scale developed by Bozkurt and Tamer (2020) as data collection tools. The independent sample t-test was used to compare paired groups that showed normal distribution, and the Mann-Whitney U test was used for those that did not show normal distribution. However, since the data were not normally distributed, the Kruskal Wallis H test was applied for multiple comparisons. The mean scores of students pursuing sports sciences education in Iraq were found to be lower than those of students in Turkey in all variables. The students from both countries preferred kinesthetic learning the most, followed by auditory learning as the second style. 21.54% of the students preferred more than one style in dominant learning styles, while 78.46% preferred a single learning style as dominant. Based on these results, it is recommended to add courses related to e-learning systems to the curricula, regularly determine the learning styles of students pursuing sports sciences education, and reorganize the course curricula in universities based on the regional conditions.

Keywords: E-learning in sports, Learning styles, Attitudes

ÖN SÖZ VE TEŞEKKÜR

Başta değerli ailem olmak üzere Yüksek Lisans eğitimlerim süresince lisansüstü danışmanlığımı yürüten hocam, kıymetli büyüğüm Doç. Dr. Özgür BOSTANCI olmak üzere, ve eğitim hayatım boyunca üzerimde emeği bulunan tüm öğretmenlerime teşekkürü bir borç bilir, saygı ve sevgilerimi sunarım.

Bütün ders gördüğüm hocalarıma teşekkür ederim.

Kerkük Üniversitesine, Beden Eğitim Fakültesi, Zeynep ÇİL arkadaşşıma manevi yardımları için teşekkür ederim.

Nihad MohammedDakheel IBRAHİM

İÇİNDEKİLER

TEZ KABUL VE ONAYI	i
BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK BEYANI	ii
TEZ ÇALIŞMASI ÖZGÜNLÜK RAPORU BEYANI	ii
ÖZET	iii
ABSTRACT	iv
ÖNSÖZ VE TEŞEKKÜR	v
İÇİNDEKİLER	vi
SİMGELER VE KISALTMALAR	vii
ŞEKİLLER DİZİNİ	viii
TABLOLAR DİZİNİ	ix
1. GİRİŞ	1
2. GENEL BİLGİLER.....	3
2.1. E-öğrenme Kavramı	3
2.1.1. E-öğrenmenin Önemi	3
2.1.2. E- öğrenmenin Gelişim Süreci	4
2.1.3. E- Öğrenme Türleri	5
2.1.4. E- öğrenmenin Avantaj ve Dezavantajları	6
2.2. Türkiye’de Uzaktan Eğitim	6
2.3. Spor ve E-Öğrenme	7
2.4. Pandemi Sürecinde Türkiye ve Irakta Eğitim	8
2.5. Öğrenme Stili	9
2.6. Öğrenme Stili Modelleri	10
2.6.1. Jung Öğrenme Stili Modeli	10
2.6.2. Lawrance Öğrenme Stili Modeli	11
2.6.3. Reinert Öğrenme Stili Modeli	11
2.6.4. Kolb Öğrenme Stili Modeli	12
2.6.5. Vark Öğrenme Stili Modeli	12
3. MATERYAL VE YÖNTEM	14
3.1. Araştırmanın Modeli	14
3.2. Evren ve Örneklem	14
3.3. Veri Toplama Araçları	14
3.3.1. Sporda E-Öğrenmeye Yönelik Tutum Ölçeği (SEÖYTÖ)	14
3.3.2. Vark Öğrenme Stili Envanteri	15
3.4. Araştırma Süreci ve Verilerin Toplanması	16
3.5. Araştırma Verilerinin Analizi	17
4. BULGULAR.....	18
5. TARTIŞMA.....	26
6. SONUÇ VE ÖNERİLER	34
KAYNAKLAR	36
EKLER.....	41
EK 1. Etik Kurul Kararı	41
EK 2. Veri Toplama Araçları	42
ÖZ GEÇMİŞ.....	45

SİMGELER VE KISALTMALAR

AE:	Antrenörlük Eğitimi
BSÖ:	Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği
RE:	Rekreasyon Eğitimi
SEÖYTÖ:	Sporda E-Öğrenmeye Yönelik Tutum Ölçeği
SYB:	Spor Yöneticiliği Bölümü
TRT:	Türkiye Radyo Televizyon kurumu (TRT)
TIU:	Tishk International University
VARK:	Vark Öğrenme Stili Envanteri

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 4.1. Genel ve ülkelere göre spor bilimleri öğrencilerinin baskın öğrenme stilleri (N=492)	23
Şekil 4.2. Genel ve ülkelere göre spor bilimleri öğrencilerinin vark öğrenme modelleri (n=492)	24

TABLolar DİZİNİ

Tablo 2.1. E-öğrenme yaklaşımları	5
Tablo 3.1. Katılımcıların demografik özellikleri	15
Tablo 4.1. Cinsiyete göre SEÖYTÖ puanının ülkeler arası karşılaştırması	18
Tablo 4.2. Yaş gruplarına göre SEÖYTÖ puanının ülkeler arası karşılaştırması	18
Tablo 4.3. Okuduğu bölümlere göre SEÖYTÖ puanının ülkeler arası karşılaştırması	19
Tablo 4.4. Sınıf düzeyine göre SEÖYTÖ puanının ülkeler arası karşılaştırması	19
Tablo 4.5. Yaptığı spor türüne göre SEÖYTÖ puanının ülkeler arası karşılaştırması	20
Tablo 4.6. Milli olma durumuna göre SEÖYTÖ puanının ülkeler arası karşılaştırması	20
Tablo 4.7. COVID-19 olma durumuna göre SEÖYTÖ puanının ülkeler arası karşılaştırması	20
Tablo 4.8. Aktif olarak antrenmanlara devam etmeye göre SEÖYTÖ puanının karşılaştırması	21
Tablo 4.9. Akademik başarı durumuna göre SEÖYTÖ puanının karşılaştırması	21
Tablo 4.10. Uzaktan eğitimin devam etmesi durumuna göre SEÖYTÖ puanının karşılaştırması	21
Tablo 4.11. VARK öğrenme stillerini tanımlayıcı istatistikler	22
Tablo 4.12. Ülkeler arası vark öğrenme stillerinin karşılaştırılması (N=492)	22
Tablo 4.13. Erkek öğrencilerin ülkeler arası vark öğrenme stillerinin karşılaştırılması (N=281)	23
Tablo 4.14. Kadın öğrencilerin ülkeler arası vark öğrenme stillerinin karşılaştırılması (N=211)	24
Tablo 4.15. Spor bilimleri öğrencilerinin vark öğrenme modeli dağılımı (n=211) ...	24

1. GİRİŞ

Dünyanın her yerinde eğitim, öğrencileri başarılı ve tatmin edici bir yaşam sürmeye hazırlamak için planlanmaktadır. Günümüz dünyasında bu, öğrencilere tutkularını, problem çözme yeteneklerini, eleştirel düşünme ve yaratıcılık dâhil olmak üzere üst düzey düşünme becerilerini besleyen ilgili eğitim deneyimleri sağlamak anlamına gelmektedir (Marshall, 2006). Eğitim, bilgiyi iletme, becerileri ve karakter özelliklerini geliştirmek gibi belirli hedeflere ulaşmaya yönelik amaçlı bir faaliyettir. Bu amaçlar, anlayış, rasyonellik, nezaket ve dürüstlüğün gelişimini içermektedir (Zawacki, 2020). Kültürel mirasın bir nesilden diğerine aktarılması olarak ortaya çıkan eğitim programları günümüzde, öğrencilerin özgürleşmesi, modern toplum için gerekli beceriler kazanması, empati ve karmaşık mesleki beceriler gibi yeni fikirleri giderek daha fazla kapsamaktadır (Chazan, 2022).

Dijital devrimin internet üzerinden öğrenmek için farklı fırsatlar getirdiği son yıllarda öğrenme önemli ölçüde değişmiştir. Günümüzde geleneksel sınıf öğretimi, giderek daha fazla öğrenmeyle ilgili farklı konuların dikkate alınması gereken sanal bir ortama dönüşmüştür (Manochehr, 2006). Çağın getirdiği yeni şartlarla birlikte, öğretmen merkezli öğrenci merkezli öğrenmeye doğru geçiş meydana gelmiş olsa da öğrenme sonuçları, öğrencilerin ve öğretmenin konuya olan aktifliğine ve ilgisine bağlıdır (Korhonen 2004; Verkkotutor 2005).

Dünya genelini kapsayan olaylar nedeniyle yeni yöntemlerin geliştirilmesi toplumsal refahın sürdürülebilmesi için gereklidir. Yakın zamanda yaşanan ve halen etkileri devam etmekte olan Korona virüs pandemisi, dünyanın birçok ülkesinde yüz yüze eğitim-öğretim faaliyetlerine ara verilmesine neden olmuş ve dijital dönüşüm yaşanarak, e-öğrenme sistemlerinin kısa sürede eğitime adapte edilmesini sağlamıştır.

Öğretmen ve öğrencilere ders açık kaynaklı öğrenme ortamı sağlayan E-öğrenme, internet üzerinden öğrenmek için geliştirilmiş, elektronik bir ara yüz üzerinden metin ve multimedya kullanımını sağlamaktadır. E-öğrenme çok yönlü ve öğrencilerin öğrenme stillerine otomatik olarak uyum sağlamak için geliştirilmektedir (Manochehr, 2006).

Karmaşık öğrenme sürecini teşvik etmek ve kolaylaştırmak için öğrenenlerin öğrenme stilini anlamak için, yakın geçmişte araştırmalara önem verilmiştir. Bilişsel öğrenme, kişilik ve yeteneğe dayalı olarak otuzun üzerinde yaygın olarak kullanılan

öğrenme stili vardır, ancak bunların tümü deneysel olarak doğrulanmamıştır (Bart, 2009). Yükseköğrenim kurumlarının çoğu, öğrenciler için daha elverişli öğrenme ortamlarını teşvik etmek için öğretim tasarımı teorisini geliştirmeye devam etmektedir. Yükseköğretim kurumlarında eğitim, geleneksel öğretmen odaklı yaklaşımdan bilgi ve iletişim teknolojilerinin gelişimiyle modern yöntemlere yani E-öğrenmeye dönüşüm geçirmiş ve böylece öğrencilerin kendi hızlarında kolay ve rahat bir şekilde öğrenmelerini kolaylaştırmıştır (Bassey vd., 2007). Ancak Web tabanlı öğrenme sistemlerinin benimsenmesini etkileyen faktörlere ilişkin sınırlı deneysel kanıt bulunmaktadır (Wong, 2012).

Günümüzde gelişen teknolojik imkânların öğrenmeyi kalıcı hale getirecek ve akademik verimliliğin artmasını kolaylaştıracak düzeyde düzenlemelere geçmiş olmasının yanı sıra öğrencinin öğrenme stili modellerinin tespit edilmesi nitelikli öğrenmenin artırılması için de önem arz etmektedir. Şüphesiz ki toplumlar coğrafyalarından ve kültürlerinden etkilenerek farklı eğitim modellerine sahiptirler. Çünkü her toplumun ihtiyaçları değişkenlik gösterir. Kişilerin kendileri tanımları, güçlü ve zayıf yönlerini bilerek öğrenme süreçlerini tamamlamalarında yaşadığı ülkenin şartları da belirleyici faktörlerden birisidir. Bu bağlamda çalışmanın amacı spor bilimleri öğrencilerinin öğrenme stilleri ile sporda e-öğrenmeye yönelik tutumlarını belirlemektir.

2. GENEL BİLGİLER

2.1. E-öğrenme Kavramı

E-öğrenme, web teknolojisinin daha yaygın kullanımına paralel olarak gün geçtikçe daha popüler hale gelmektedir (Sohn, 2005). Elektronik öğrenmenin kısaltması olarak literatüre yerleşen E-öğrenme “öğretici ve öğrencilerin zaman ve mekân kısıtlaması olmaksızın eğitim bütünlüğü doğrultusunda ders materyallerini çeşitli teknolojik araçlar yardımı ile yaptıkları bir eğitim modeli olarak” tanımlanmaktadır (Horzum, 2003). Başka bir tanımda ise açık, esnek ve dağıtılmış bir öğrenme ortamında teknolojileri kullanan öğrenme materyallerinin sunumu olarak tanımlamıştır (Khan, 2005). Açık veya esnek öğrenme araçları öğrencilere zamanı, yeri, hızı, içeriği, öğrenme stilini, değerlendirme türlerini ve işbirlikçi veya bağımsız öğrenmeyi seçme özgürlüğü vermektedir (Lai vd., 2003). Kay'e (2001) göre, inisiyatifi kimin aldığına bağlı olarak e- öğrenme yöntemlerinde sistem ve öğrenci olmak üzere iki tür uyarılma vardır. Bunlar, başlatanın sistem veya öğrenci olduğunda uyarlanabilirliktir. Biri sistemin sunumunu öğrenci özelliklerine göre otomatik olarak değiştirme diğeri de sistemin kullanıcı değişikliğini destekleme kabiliyetini ifade eder. Uyarlanabilir e-öğrenme sistemini tasarlarken, bu iki adaptasyon seviyesi arasında denge kurmak önemlidir.

Geleneksel sınıf ortamıyla E-öğrenme yöntemleri arasındaki farkların olması kaçınılmaz bir durumdur. E-öğrenme ortamında öğrencinin kendi etkinliği değerlendirilir ve ders çalışma en azından kısmen simüle edilmiş bir durumda gerçekleşir. Öğrenciler, öğrenilen konu ile doğrudan etkileşime geçebilir. Öğrenme ortamı, öğretimin planlanmasında konu merkezli öğrenme yerine problem merkezli öğrenmeyi vurgular. Eğitim, bölünmüş kısa süreli sınıflar yerine kapsamlı ve uzun bir süreçtir. Öğrencileri desteklemek için farklı kişiler, danışmanlar ve uzmanlar vardır. Öğretmenin rolü bilgi aktarıcıdan düzenleyici ve eğitici kişiye dönüşmektedir (Manninen, 2000).

2.1.1. E-öğrenmenin Önemi

Bilgi iletişim teknolojilerinin gelişimiyle birlikte bilginin elde edilmesi, iletilmesi ve dağıtılmasında teknolojik iletişim araçlarının kullanılmasının yaygınlaşması eğitim faaliyetlerinin elektronik temelli bir yapıya dönüştürmüştür. Geleneksel eğitim sistemi artık, yaş, zaman ve mekân kısıtlamalarının dışına çıkarak daha esnek hale gelmektedir (Yamaç, 2009). Öyle ki bilgiye ulaşmanın oldukça önem

kazandığı günümüzde her yaştan insanların sürekli öğrenmeye artan ilgisi yaşam boyu öğrenme kavramının doğmasına neden olmuştur (O'Reilly, 2007).

Alan yazında E- öğrenmenin önemini birçok araştırmacı tarafından çalışmalarda bildirilmiştir. Rosenberg'e (2001) göre,

- ✓ Ekonomik maliyeti düşüktür.
- ✓ İş duyarlılığının gelişmesine yardımcı olur.
- ✓ İletiler isteğe göre uyarlanmıştır ve ihtiyaçlara hizmet eder.
- ✓ İçerik daha günceldir ve güvenilirdir.
- ✓ Zaman sorunu olmadan öğrenme gerçekleştirilebilir.
- ✓ Herkesi kapsar yani evrenseldir.
- ✓ Bilginin yeni topluluklar oluşturmaya yardım eder.
- ✓ Ölçme ve değerlendirme daha basittir.
- ✓ Web ortamında yatırım güçlerini birleştirerek ortak yatırım gücü oluşturur.

Aytaç'a (2003) göre ise;

- ✓ Öğrencilere istedikleri zaman ve yerde eğitim olanağı sağlar.
- ✓ Hızlı ve etkin öğrenme gerçekleştirir.
- ✓ Öğrenci kendisinin öğrenme sürecini yönetme, öğrenme planlarını oluşturma yeteneği kazanır
- ✓ Yöneticilerin az iş yükü ile çok fazla kişiyle iletişim kurmasını sağlar.
- ✓ Bireysel ve kurumsal başarı kolay izlenebilir.
- ✓ Yaşam boyu eğitim olanağı sağlar.

E-öğrenmenin öğrencilere sağladığı yararları Appelmans (2002) şöyle açıklamıştır:

- ✓ Öğrenciler kendi ilerleme hızlarında, istedikleri oranda öğrenebilirler.
- ✓ Öğrenciler her yerde öğrenme özelliğine sahiptir.
- ✓ Öğrencilerin eğitimle ilgili maliyetlerinde azalma sağlar.
- ✓ İlgi alanlarına göre öğrencileri araştırmaya yönlendirir.
- ✓ Öğrenme sorumluluğu kazandırarak özgüvenleri oluşturulur.

2.1.2. E- öğrenmenin Gelişim Süreci

1700'lü yıllarda öğretimde çoğunlukla yazılı gereçler kullanıldığı için uzaktan eğitimin ilk uygulaması mektupla eğitim olarak adlandırılmıştır (Kaya, 2002). Bununla ilgili ilk örnek İngiltere'nin Boston Gazetesi'nde Steno Derslerini mektuplar aracılığı ile verileceğini okurlarına bildirmiştir (Çoban, 2013). Sonraki dönemlerde ise dünyada mektuplaşma sistemiyle bazı alanlarda öğretime devam edilmiştir.

Ülkemizde ise ilk örneklerin mesleki gelişim ve sınavlara hazırlık gibi faaliyetlerde uzaktan eğitimin kullanılmaya başlandığı görülmektedir (Gülbahar, 2009).

1900’lü yıllarla birlikte teknolojinin ilerlemesi, kitle iletişim araçlarını da etkileyerek radyo ve televizyon kanalları aracılığı ile uzaktan eğitimde yeni bir dönemin başlamasına neden olmuştur. Ülkemizde ise, Türkiye Radyo Televizyon kurumu (TRT) ihtiyaç duyulan alanlarda eğitime katkı sağlamaya başlamıştır (Özbay, 2015).

Yine teknolojide meydana gelen yeni gelişmelerle birlikte açık öğretim üniversite ve liselede, tele konferans ve uydu yayınları üzerinden sürdürülebilir eğitime devam edilmiştir (Gülbahar, 2009). Günümüzde ise artık web ve internet teknolojileri sayesinde uzaktan eğitim hem içerik hem de kalite açısından daha yaygın biçimde gerçekleştirilmektedir (Moore, 2015). Kısaca özetlemek gerekirse e-öğrenme tek yönlü radyo ve televizyon yayını, telekonferans teknolojisi son olarak da internet aşamalarını tamamlayarak bugünkü haline gelmiştir.

2.1.3. E- Öğrenme Türleri

E-öğrenme, iki farklı yöntemle gerçekleştirilmektedir. Bunlardan birincisi olan asenkron uygulama, farklı yer ve mekanlarda öğrenen ve öğreticinin eş zamanda olmasını gerektirmeden öğrenme zamanını ve hızını kendisinin belirlediği yöntemdir (Işık vd., 2010). Diğer yöntem ise Senkron başka bir ifadeyle ile eş zamanlıda ise, fiziksel olarak farklı ortamlarda bulunan eğitici ve öğrencilerin eş zamanda (ses, görüntü) birbirleriyle iletişime geçmeleridir (Akkuş ve Acar, 2017; Falowo, 2007). Senkron ve asenkron e-öğrenme uygulamalarında farkı teknolojiler kullanılmaktadır.

Tablo 2.1. E-öğrenme yaklaşımları

EŞ ZAMANLI (SENKRON)	
AYNI YER	Aynı Zaman + Aynı Yer
	Tahta
	Tepegöz
	Bilgisayar-Projeksiyon Sistemi
FARKLI YER	Aynı Zaman + Farklı Yer
	Sesli ve Tele Konferans
	Uydu Yayını-TV
	İnternet Bilgisayar
AYNI YER	Farklı Zaman + Aynı Yer
	Bilgisayar Destekli Eğitim
	Çoklu Ortam Uygulamaları
	CD-ROM, DVD
FARKLI YER	Farklı Zaman + Farklı Yer
	İnternet-Bilgisayar
	World Wide Web
	E-Posta
AYNI YER	FARKLI ZAMANLI (ASENKRON)
	Tartışma Listesi
FARKLI YER	Forum

Kaynak: Gülbahar, (2009).

2.1.4. E- öğrenmenin Avantaj ve Dezavantajları

E-öğrenmenin yaygınlaşmasıyla birlikte getirmiş olduğu yararlarının yanı sıra dezavantajları da bulunmaktadır.

E-öğrenmenin yararları aşağıda maddeler halinde sıralanmıştır;

- ✓ Fiziksel sınıf gereksinimine ihtiyaç duyulmaması ve öğrenciye istediği anda ve yerde öğrenebilme olanağı sağlaması (Cheong, 2002; Aytaç, 2003).
- ✓ Öğrenci öğrenme hızını ve süreci kontrol eder ve düzenler (Yücel, 2006). Konuların daha iyi ve hızlı öğrenilmesi için gerekli materyalleri gereksinimlere göre çeşitlendirip özelleştirir ve bilginin hatırlanması daha kolaylaşır (Aslan, 2006; Aytaç, 2003).
- ✓ Fiziksel materyale ihtiyaç duyulmadığından maliyet avantajı da getirmektedir (Aytaç, 2003).
- ✓ Hareket özgürlüğünü sağlaması açısından avantajlıdır (Cheong, 2002).
- ✓ Öğrenme içeriklerinin görsel, ve ya sesler gibi çeşitlendirilmesi öğrenenlerin dikkatini ve motivasyonunu canlı tutmasını sağlar (Cantoni vd., 2004)
- ✓ Dijital imkânlar öğrenenlerin arasındaki etkileşimini artırır (Dikbaş, 2006).

E-öğrenmenin Dezavantajları;

- ✓ Öğrenenler için maliyeti azalırken, öğrenme içeriklerinin resim, animasyon ya da video gibi geliştirilmesi istendiğinde maliyetli olabilir (Cantoni vd., 2004).
- ✓ Öğrenmende fiziksel etkileşimin olmaması sosyalleşme özelliklerini olumsuz yönde etkileyebilir (Aslan, 2006; Aytaç, 2003).
- ✓ Pratik derslerde öğrenme oldukça zordur (Aslan, 2006).
- ✓ E-öğrenme, geleneksel öğrenmenin sağladığı kazanımları olumsuz etkileyebilir, öz disiplinlerini ve motivasyonlarının azalmasına neden olabilir (Aytaç, 2003; Dikbaş, 2006).

2.2. Türkiye’de Uzaktan Eğitim

Uzaktan eğitim konusu ilk kez 1927 yılında Milli Eğitim Bakanı başkanlığında Türkiye’de eğitim sorunları bir toplantıda tartışılmış ve eğitimde karşılaşılan aksaklıkların ortadan kaldırılmasında mektupla öğretim yönteminin faydalı olacağı konusunda ortak bir karar almışlardır (Alkan, 1987).

1950’nin sonları ve 1960’ların ilk dönemlerinde mektupla eğitimin vermiş olduğu katkı ile birlikte Mesleki ve Teknik Öğretim Müsteşarlığı ile Milli Eğitim Bakanlığı ortaklığında çeşitli teknik konuların mektupla öğretimi konusunda

girişimlerde bulunulmuş ve Mektupla Öğretim Merkezi kurulmuştur (Arar, 1999).

1968'te gelişen teknoloji ve yaygınlaşmayla Mektupla Öğretim Merkezi'nin adı Radyo ve Televizyonla Eğitim Merkezi olarak değişmiştir. Bunu takiben 1982 de Bilişim Merkezi adıyla faaliyet sunmaya devam etmiştir (Papi ve Büyükaslan, 2007). 1981 yılında ülkemizde televizyon aracılığıyla yapılan eğitimler okur-yazar oranını artırmış ve 1982 anayasasıyla Yükseköğretim kurumları tarafından verilen "eğitimi planlamak, düzenlemek, yönetmek ve denetlemek" Yüksek Öğretim Yasası kabul edilmiştir (Çukadar ve Çelik, 2003; Karakaya ve Aksoy, 2005).

1981'de dönemin hükümeti tarafından üniversitelere ve Anadolu Üniversitesine uzaktan eğitim yapma hakkı vermiştir (Emin, 2020). Bu uygulama, televizyon programları aracılığıyla içerikler öğrencilere ulaştırmayı amaçlamış ve sonrasında video, bilgisayar destekli eğitim, radyo ve gazete kanalları öğrencilere ulaşılmıştır (Aktay ve Keskin, 2016).

Milli Eğitim Bakanlığı Film, Radyo Televizyon Eğitim Başkanlığı 1993 yılında "Açık Lise" programıyla uzaktan eğitimin konusunda yeni bir dönem başlatmıştır (Çoban, 2013).

COVID 19 pandemisinde Türkiye'de örgün öğretim planlamaları bir anda internet tabanlı uzaktan eğitime dönüştürülmüştür (Keskin ve Kaya, 2020).

2.3. Spor ve E-Öğrenme

Öğrenme ortamının e-öğrenme ile çeşitlilik kazanması, bireylerin ilgi ve gereksinimlerine yönelik programların artmasını sağlamıştır (Luke ve Cope, 1994). Ortaya çıkan bu durumla birlikte spor ortamlarında, bireysel becerilerden kaynaklı öğrenebilme farklılıkları ortadan kalkar, sınırsız tekrar şansı sağlanır, zihinsel, fiziksel ve duyuşsal aktivite meydana getirerek sporda bir becerinin öğrenilmesinde önemli katkıda bulunabilir (Kırık, 2014). Kovid 19 pandemisi tüm toplumları alternatif eğitim sistemlerini kullanmaya yönlendirmiş ve bu geçiş süreci tüm sektörlerde yaşanmıştır. Özellikle kapanmalarla başlayan hareketsiz yaşamın olumsuz etkilerini azaltmak için fiziksel aktivite, beden eğitimi ve ya spora, katılımı artırabilmek için video konferans, uzaktan eğitim gibi seçenekler kullanılarak yapılmıştır. Hammami vd. (2020), pandemi sırasında ruhsal ve fiziksel sağlıkta oluşabilecek kötü durumları engellemek için yaşadığı ortamda fiziksel aktivite yapılması gerektiğini vurgulamıştır. Toplumsal katılımı artırmak için spor salonları üyelerine çevrimiçi ya da çevrimdışı programlar sunmuştur (Fitzgerald, 2020). Hatta Beden eğitimi ve spor öğretmenleri canlı derslerde göstermiş olduğu bu özverili çalışma aracılığı ile öğrencilerinin hareket etmeye

yönlendirmiş ve kısmen de olsa hareketsiz yaşamı önlemiştir. Her ne kadar çocukların ya da bireylerin egzersiz programlarına düzenli olarak katılması ve ya yapması ailelerin ekonomik düzeylerine bağlı olarak gerekli teknolojik altyapıya sahip olup olmamalarına, bilgisayar veya tablete sahip olma durumlarına göre çeşitlilik göstermektedir. Yukarıda bahsedilen sorunlardan hariç beden eğitimi ve spor öğretmenleri arasında ders işleme yönteminde ki farklılaşmalar nedeniyle teorik ağırlıklı uzaktan eğitiminde uygulandığı ne yazık ki görülmüştür.

Avrupa Beden Eğitimi Birliği (2020) tarafından 31 farklı ülkede yapılan araştırmada, üye ülkeler arasında %41'inde okulların kapatıldığı, %38,5'inde ise okullar açık ve beden eğitimi dersi kısıtlandırılmış olarak veya dünya sağlık örgütünün açıkladığı kriterlere uygun olarak yapıldığı raporlanmıştır. Bunların yanı sıra okulların kapatıldığı ülkelerde öğretmenlerin uzaktan eğitime geçtiği ve sosyal medyalarda fiziksel aktiviteyi yapanların sayısını artırmak için kampanyalar düzenlendiği ifade edilmektedir (Yıldız ve Bektaş, 2020).

2.4. Pandemi Sürecinde Türkiye ve Irak'ta Eğitim

Dünya da ortaya çıkan salgınlar toplumlar üzerinde farklı etkiler yaratabilmektedir. Bu etkiler hastalığın tipine ve türüne göre de değişebilir. Covid-19 salgınıyla başlayan süreçte kapanmalar başlamış ve ülkeler her alanda yeni bir döneme geçiş yapmıştır. Öyle ki Türkiye'nin Eğitim Vizyonu 2023 başlıklı bir belgede öncelikli yatırımların eğitim teknolojisinin üst düzeyde kullanımı, uzaktan eğitimin öğretmenlerin mesleki gelişimi için kullanılması ve dijital içeriğin artması ve yaygınlaşması yer almıştır.

Türkiye, Covid-19 salgını nedeniyle Çin'den sonra ülke çapında uzaktan eğitim ilan eden ikinci ülke olmuştur. Bu süreçte Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yürütülen çalışmalar sonucunda, 18 milyondan fazla öğrencinin eğitim süreci uzaktan eğitim olarak devam ettirildi (Yeğitek, 2020). Uzaktan eğitim için EBA İlkokul/Ortaokul ve Lise olmak üzere yeni TV kanalı yayına girdi. EBA içerik portalı üzerinden hem televizyondan hem de internetten EBA TV'ye erişim mümkün hale geldi (EBA, 2020). Türkiye'de uzaktan eğitim ilk olarak televizyonda asenkron derslerle başlamış, daha sonra senkron derslerle çeşitlenmiştir. Hatta uzaktan eğitimle ilgili öğrenci ve velilerin sorularını anında yanıtlamak üzere Bakanlık tarafından yapay zekâ tabanlı bir 'EBA Asistan' programı hazırlanmıştır (Erümit, 2020).

Diğer taraftan komşu ülke olan Kuzey Irak'ta birçok vakıf üniversitesinde ve özellikle Bologna süreci olan üniversitelerde çevrim içi eğitim uygulanmıştır. Zorunlu

kapamalarla birlikte öğrenciler üniversiteleri çevrimiçi derslere yönelik algıları herkesin geçebileceği ve başarabileceği yönünde olmasından dolayı çevrimiçi eğitime katıldılar. Bunları takiben olarak Tishk International University (TIU), hem Süleymaniye'de hem de Erbil'de ilk çevrim içi eğitime başlayan üniversitelerden biri olmuştur. Öğrenciler için kayıtlı dersleri yüklemek için “Merkür” adlı bir program açtı, ayrıca öğrenciler konular hakkında ek tartışmalar için öğretim görevlileriyle düzenli olarak ZOOM toplantısına katıldılar (Budur ve Poturak, 2021). Çevrimiçi eğitimle birkaç ay geçirdikten sonra, öğrencilerin sınıfta öğretim görevlisi ile geleneksel yüz yüze görüşmenin bilgi edinme açısından çevrimiçi olmaktan daha fazla avantajı olduğunu fark ettikleri için çevrimiçi eğitime yönelik algıları keskin bir şekilde değişmiştir. Bununla birlikte, bir kısmı geleneksel sınıflar ve çevrimiçi eğitim arasında tartışmalar yaşanmaya başladı, çünkü ikincisinde değerlendirmenin daha kolay görüldüğünü düşündüler.

Buna ek olarak, COVID-19 nedeniyle zor ekonomik durum, öğrencilerin doğru zamanda çevrimiçi olmaları, haftalık programa göre ZOOM üzerinden canlı oturumlara katılmaları ve aşağıdaki gibi akademik materyalleri izlemek ve incelemek için gelişmiş cihazlar satın almaları gerektiğinden daha zor yaşamalarına neden olmuştur (Mohammed vd., 2020). Öte yandan, e-learning'in uygulanması, özellikle matematik modülleri için öğretim elemanı için akıllı cihazlar gibi uygun bir tesis ve derslerde kesintiye uğramamak için iyi bir internet hattı gerektiriyordu. Buna göre, Mart ve Haziran 2020 arasındaki karantina sürecinde öğrencinin çevrimiçi eğitimle ilgili algısını ve memnuniyetini araştırmak için mevcut makale düzenlenmiştir. Daha spesifik olarak, Süleymaniye'deki İşletme ve Yönetim Bölümü öğrencilerinin çevrim içi toplantılarda deneyimlerini ölçmeyi amaçlamıştır. Mercury eğitim platformu ve öğretim görevlilerinin kullandığı çevrimiçi değerlendirme sistemleri kullanılmıştır.

2.5. Öğrenme Stili

Öğrencinin öğrenme süreci birçok değişkenden etkilenecek farklılaşır. Doğumu ile başlayan öğrenme sürecinin tam ve kalıcı olabilmesi için öğretimin bireyin öğrenme yollarına cevap verecek şekilde yapılmalıdır (Özkardeş, 2013). Akademik eğitimin öğrencinin yaşamında etkisi dikkate alındığın öğrenme stillerinin önemi de ortaya çıkmaktadır. Öğrenme sürecinin kolay ve hızlı olmasını sağlayabilmenin yöntemlerinden biri de öğrencilerin kendi öğrenme stilini fark etmesiyle mümkündür böylece başarılı olmaları sağlanacak ve problemlerini daha etkili bir şekilde çözebilecekler hatta hayatlarını daha iyi kontrol edeceklerdir (Biggs, 2001).

Öğrencinin öğrenme stillerinin belirlenmesi, öğretmenlerin öğrencilerinin stillerine uygun ders planları tasarlamalarına kolaylık sağlar (Gilakjani ve Ahmadi, 2011).

2.6. Öğrenme Stili Modelleri

1960'lı yıllardan günümüze öğrenme stili bilim insanları tarafından araştırılmış ve birçok öğrenme stili modeli ortaya konulmuştur.

2.6.1. Jung Öğrenme Stili Modeli

Analitik psikolojinin kurucusu Carl Jung'un araştırmalarına dayanan bu model de bireyler çeşitli kişilik kalıplarına göre sınıflandırılmak için tasarlanmış bir psikolojik tip teorisidir (Alcaro vd., 2017). Jung'un teorisi dört temel psikolojik işleve odaklanır:

1. Dışa dönüklük - içe dönüklük
2. Duyum - sezgi
3. Düşünmek - hissetmek
4. Yargılamak - algılamak

Öğrenme stili boyutlarının ilk bileşeni olan dışa dönüklük dış dünyayla nasıl etkileşime girdiğini gösterir (Wilt vd., 2012; Smythe, 2013). Bu öğrenme stili baskın olan öğrenciler, diğer insanlardan enerji ve fikir üretmekten hoşlanır, liderlik etmeye ve fikir sunmaya isteklidir, sosyalleşmeyi ve grup halinde çalışmayı tercih ederler (Fishman vd., 2011).

İçedönük öğrenme stilinde ise içe kapanık öğrenciler problemlerini kendi başlarına çözmeyi tercih ederler. Bu öğrenciler yeni bir beceriyi denemeden önce bir şeyler hakkında düşünmeyi tercih ederler (Condon ve Ruth-Sahd, 2013). İçe dönük öğrenenler, beyin fırtınası, kişisel yansıma ve teorik keşif gibi içsel kaynaklardan enerji ve fikir üretmekten hoşlanırlar (Paulus vd., 2018; Persky vd., 2015).

Duyarlı bir öğrenme stiline sahip insanlar düzen ve rutinden hoşlanırken, aynı zamanda değişen ortamlara ve durumlara çok çabuk uyum sağlama eğilimindedirler. Sorunları çözmek için deneyimi ve sağduyuyu kullanır çevresini dikkatle gözlemlerler (Romanelli vd., 2009). Sezgisel öğrenme stilinde öğrenenler fikirleri, olasılıkları ve meydana gelebilecek sonuçları düşünür ve soyut düşünmeyi, hayal kurmayı severler (Romanelli vd., 2009).

Düşünen öğrenme stiline sahip kişiler, bilgiye, nesnelerin yapısına ve işlevine odaklanır. Bu öğrenme biçiminde, sorunlar ve sonuçlarla uğraşırken rasyonelliği ve mantığı tercih ederler. Karar verme durumunda kişisel fikirlere (doğru, yanlış, hakkaniyet ve adalet) bağlı kalırlar (Persky vd., 2015).

Hissetme öğrenme stiline bilgiyi, hissettiği ilk duygulara göre şekillendirir. Kişisel ilişkiler, duygular ve sosyal uyumla ilgilenirler (Yang vd., 2016). Algılama öğrenme biçiminde öğrenenler dış dünyayla ilgilenirler. Tecrübe edinerek kazanılan bilgilere güvenmek onlar için önemlidir ve pratik çözüm ararlar (Romanelli vd., 2009).

2.6.2. Lawrance Öğrenme Stili Modeli

Bu modelde dört tip sınıflandırma vardır (Akdeniz, 2007);

Duygulu tipler: İşlerin düzenine karışmaz mevcut kurulu sistemiyle yaparlar ve sonuçlara ulaşmada acele etmezler titizlikle gösterirler. Çalışma süresi önceden belirlendiğinde hassas işlerde sabırlı çalışma eğilimindedirler.

Hisseden tipler: Etrafındaki insanlarla ve onların duygularıyla ilgilidirler ve hiç beklenmedik şartlarda (durum, zaman vb.) bile onları memnun tutmayı severler. Diğer taraftan tanımadığı insanlarla uyum sağlamaya ihtiyaç duyarlar.

Sezgili tipler: En çok problemlere cevap aramaktan hoşlanır ve hızlı bir şekilde sonuca ulaşırlar. Karmaşık bir durumda bile enerjik çalışmayı sürdürürler, çünkü sabırlıdır.

Düşünen tipler: İşleri yürütürken mantıklarını ön planda tutarak bir düzen halinde analiz ederler ama duygularını ifade etmekte zorlanırlar. Kararlarında bireysel olmazlar adil davranılma noktasında çok serttirler (Arslangilay, 2015).

2.6.3. Reinert Öğrenme Stili Modeli

Reinert öğrenme stili modelinde öğrenme biçimlerini dörde ayırmıştır (Sever, 2008);

Görerek Öğrenenler (Görme Duyusu): Bir şeyi görsel materyaller sayesinde öğrenirler (Yeşilyurt, 2019).

İşiterek Öğrenenler (İşitme Duyusu): Görsel konularda odaklanmaları ve hafızaları zayıftır. Grup tartışmasına öğretmeni dinleyerek katılırlar, sesli okuduklarında daha başarılıdır, kendi kendileriyle ya da başkalarıyla konuşarak problem çözmeyi severler (Yeşilyurt, 2019).

Sözel Sembollerle Öğrenenler: Görsel ve işitsel konularda dikkat seviyeleri düşüktür. Konuşmayı, sözcük oyunlarını, tekrarlayarak öğrenmeyi severler.

Hareket Temelli Öğrenenler (Dokunma Duyusu): Yaparak yaşayarak öğrenirler, konforlu ve güvenli ortam onlar için önemlidir. Çalışırken sık sık ara verirler ve mekanik aletleri parçalarına ayırıp birleştirebilirler, sporda gözle görülür düzeyde başarılıdır (Yeşilyurt, 2019).

2.6.4. Kolb Öğrenme Stili Modeli

Kolb'un öğrenme modeline kişilerin öğrenme biçimleri dört ana kategori altında toplanmaktadır. Bunlar yerleştirme, değiştirme, ayırıştırma ve özümseme (Ekici, 2003; Karademir ve Tezel, 2010).

Yerleştirme öğrenme biçimine sahip bireyler (yerleştirenler) deneyimleyerek ve hissederek öğrenmeyi tercih ederler. Bununla birlikte somut düşünebilen, risk alan, araştıran, sosyal ve açık fikirli kişilerdir ancak sistematik değildirler. Genellikle bu özellikleri baskın olan kişiler pazarlama, kamu veya eğitim yönetimi gibi meslekleri tercih ederler.

Değiştirme öğrenme biçiminde ise (değiştirenler) hayal gücü ve sezgileri kuvvetlidir, iyi sentez yapabilirler fakat duyuşal ve sistematik olmayan kişilerdir. Bu bireyler sosyal çalışmalar, sanat/tiyatro, gazetecilik meslekleri tercih ederler.

Ayırıştırma öğrenme biçimine sahip bireyler (ayırıştırıcılar), Düşünerek ve yaparak öğrenmeyi benimsemişlerdir. Teknik problemlerle uğraşmayı severler, iyi rehberlik yapabilirler, olaylarda detaylıca düşünürler, kararlı, sistematik ve mantıklı kişilerdir.

Özümseme öğrenme (özümseyenler) biçimine sahip olanlar izleyerek ve düşünerek öğrenmeyi tercih ederler ayrıca sistematik ve mantıklıdır. Soyut ve analitik düşünürler, iyi sentez yaparlar ve geleneksel öğrenme yöntemini severler (Ekici, 2003; Karademir ve Tezel, 2010).

2.6.5. Vark Öğrenme Stili Modeli

Vark öğrenme stili modeli, 1992 senesinde Neil Fleming ve Colleen Mills isimli pedagoglar tarafından dört farklı şekil üzerinde tasarlanan (görsel-işitsel-okuma/yazma ve tecrübe /dokunarak bir öğrenme stilidir (Kocaarslan, 2016). Bu öğrenme modelinin amacı kişilerin bilgiyi nasıl ürettiklerini ve karşıya nasıl ilettiklerini ve yine bilgiyi kullanma tercihlerinin neler olduğunu belirlemeyi hedeflemektedir (Kocaarslan, 2016)

Fleming, Kolb'un yöntemini baz alarak esasta görsel (visual-V), işitsel (aural-A), okuma/yazma (read/ writer – R) ve kinestetik (kinesthetics – K) stillerini ayrıntılı olarak açıklamış ancak iki veya daha fazla öğrenme modellerini benzer ağırlıkta olanları çok-tarzlı şekilde isimlendirmiştir.

Visual /Görsel stile sahip insanlar öğrenmeyi, şekil, şema ve tablolardan yaptıklarında öğrenmeleri seviyelerinin hızı da artar. Karmaşa ve dağınıklık onları rahatsız etmesinden dolayı tertip ve düzenli yaşamayı severler. Daha önce çalıştıkları

konuları zihinlerinde canlandırarak hatırlamaya çalışırlar (Boydak, 2001; Leite vd., 2010).

Aural (A)/İşitsel modele sahip insanlar, konuşmayı ve dinlemeyi tercih ederler. Erken yaşlarda kendi kendilerine konuşmaya başladıkları, sese ve müziğe hassasiyetleri en belirgin özellikleridir. Başka insanlarla iletişime geçerek sohbet kurmayı ve çalışmayı tercih ederler. İkinci dil öğreniminde (konuşma ve dinleme yeteneklerinde) başarılıdırlar (Boydak, 2001; Leite vd., 2010).

Okuma/Yazma modelini (Reading/Writing Type) benimseyen kişilerin okuma-yazmayla alakalı her şey ilgisini çeker hatta iş tercihleri bile metin okuma üzerinedir. Bu tip insanlar öğrenirken tüm yazılı metinlerden (sözlük, makaleler, notlar, kitapla v.b) faydalanmak isterler (Fleming ve Baume, 2006; Kocaarslan, 2016):

Kinestetik yani yaparak öğrenme stile sahip olan öğrenciler oldukça hareketli olup, görme, dokunma, tatma, koklama, duyma hassasiyetleri çok yüksek kişilerdir. Yaşanmış olaylardan örneklerle anlatım yapan öğretmenler, fuarlar, antrenmanlar ve laboratuvarlar öğrenmelerini hızlandırır (Boydak, 2001; Fleming ve Baume, 2006).

3. MATERYAL VE YÖNTEM

Bu bölümde araştırmada kullanılan model, veri toplama araçları, araştırma süreci ve katılımcıların tanımlayıcı bilgilerine yer verilmiştir.

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu çalışma nicel araştırma yöntemlerinden kesitsel tarama modeliyle desenlenmiştir. Tarama modelleriyle desenlenen araştırma türlerinde temel amaç, mevcut durumu değiştirmeye çalışmadan gözlemleyebilmektir (Karasar, 2008). Genellikle geniş bir kitleden amaçlara yönelik cevap ve bilgi toplamaktır (Büyüköztürk vd., 2018). Kesitsel tarama modeli ise genellikle örneklemin büyük olduğu ve bir çok farklı özellikteki topluluğu kapsadığı araştırmalardır (Karasar, 2002).

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini, Türkiye’de Ondokuz Mayıs Üniversitesi Yaşar Doğu Spor Bilimleri Fakültesi ve Irak’ta Kerkük Üniversitesi Beden Eğitimi Bölümünde 2021/2022 eğitim öğretim döneminde lisans düzeyinde devam eden öğrenciler oluşturmaktadır. Örneklem grubunu ise aynı üniversitelerin Antrenörlük Eğitimi (AE), Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği (BSÖ), Rekreasyon Eğitimi (RE) ve Spor Yöneticiliği (SYB) bölümlerinden tesadüfi yöntemle araştırmaya dâhil edilen toplam 494 gönüllü öğrenci oluşturmaktadır (Tablo 3.1).

3.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama araçları olarak, araştırmacı tarafından çalışmanın amaçlarına yönelik oluşturulan ‘Kişisel Bilgi Formu’, Fleming ve Mills tarafından 1992 yılında geliştirilmiş ve Mustafa Kalkan (2008) tarafından Türkçeye uyarlanan VARK öğrenme stili envanteri ve son olarak Bozkurt ve Tamer (2020) tarafından geliştirilen Sporda E-Öğrenmeye Yönelik Tutum Ölçeği kullanılmıştır. Ölçeklerin kullanımı için araştırmacılardan gerekli yasal izinler alınmıştır.

3.3.1. Sporda E-Öğrenmeye Yönelik Tutum Ölçeği (SEÖYTÖ)

Spor ve e-öğrenmeyi bütün olarak oluşturan, Mutlu Bozkurt ve Tamer (2020) tarafından geliştirilen sporda e-öğrenmeye yönelik tutum ölçeği, tek boyutta 12 olumlu maddeden oluşmakta ve toplam puan üzerinden değerlendirilmektedir. Maddelerde ifade edilen tutum düzeylerini belirlemek amacıyla 5 dereceli likert tipi seçenekler yerleştirilmiştir Bu maddelerin olumlu tutum ifadeleri “1-Kesinlikle Katılmıyorum, 2-Katılmıyorum, 3-İki Aradayım, 4-Katılıyorum, 5-Kesinlikle Katılıyorum” şeklinde puanlanmıştır. Ölçekten alınabilecek en düşük puan 12 ve en yüksek 60 puandır.

Ölçeğin orijinalinde güvenirlik katsayısı ,92 olarak bulunmuş ve bu çalışmada ise katılımcıların ölçek maddelerine verdikleri cevaplara ait iç tutarlılık katsayıları ,896 olarak hesaplanmıştır.

Tablo 3.1. Katılımcıların demografik özellikleri

Değişkenler	Gruplar	Türk		Irak		Toplam
		n	%	n	%	n
Cinsiyet	Erkek	102	62,6	179	54,1	281
	Kadın	61	37,4	152	45,9	213
Yaş Grupları	18-20	28	17,2	64	19,3	92
	21-23	75	46,0	143	43,2	218
	24-26	11	6,7	77	23,3	88
	>27 yaş	49	30,1	47	14,2	96
Bölüm	Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği	88	54,0	171	51,7	259
	Antrenörlük	26	16,0	104	31,4	130
	Rekreasyon	23	14,0	56	16,9	79
	Spor Yöneticiliği	26	16,0	-	-	26
Sınıf Düzeyi	1.sınıf	24	14,7	120	36,3	144
	2.sınıf	41	25,2	85	25,7	126
	3.sınıf	21	12,9	76	23,0	97
	4.sınıf	77	47,2	50	15,1	127
Spor türü	Bireysel Sporlar	100	61,3	173	52,3	273
	Takım Sporları	63	38,7	158	47,7	221
Millilik durumu	Evet	42	25,8	117	35,3	159
	Hayır	121	74,2	214	64,7	335
COVID-19 tanısı	Evet	50	30,7	141	42,6	191
	Hayır	113	69,3	190	57,4	303
Pandemide antrenman	Evet	63	38,7	174	52,6	237
	Hayır	100	61,3	157	47,4	257
Akademik başarı	Evet	89	54,6	164	49,5	253
	Hayır	74	45,4	167	50,5	241
Uzaktan eğitimin devam	Evet	59	36,2	153	46,2	212
	Hayır	104	63,8	178	53,8	282

3.3.2. Vark Öğrenme Stili Envanteri

Fleming ve Mills (1992) tarafından geliştirilen ve 16 sorudan oluşan VARK Öğrenme Stilleri Envanterini Kalkan (2008) Türkçe uyarlamasını yapmıştır. Bireyin baskın öğrenme biçimini Visual (görsel/görerek), Aural (işitsel), Read-write

(okuma/yazma) ve Kinesthetic (devinimsel/yaparak/dokunsal) olmak üzere dört farklı stilde belirlenmesini sağlar. Bireyin bir veya birden fazla stilde ulaştığı en yüksek puanlar, onun öğrenme tercihlerinde en fazla benimsediği veya kullandığı baskın stil olarak kabul edilmektedir. Envanterde yer alan her bir soruda birey kendisine uygun seçenekler içerisinde birden fazla cevabı işaretleyebilir veya hiçbiri uygun değilse soruyu boş bırakabilir. Bu yönüyle kişiler tek, çift ya da çok yönlü bir öğrenme biçimine sahip olabilmektedir (Kocaarslan, 2016).

Bireyin tek, çift ya da çok yönlü bir öğrenme biçimine sahip olup olmadığı hesaplanırken öncelikle V, A, R, K puanları toplanır büyükten küçüğe doğru sıralanır. Öğrenme biçimini gösteren dört tercihe ait verilen cevaplarda toplama işleminden sonra ortaya çıkan değerler 10-16 arasıysa uzaklık 1; 17-22 arasıysa uzaklık 2; 23-30 arasıysa uzaklık 3; 30 üzeriyse uzaklık 4 olarak hesaplanır. Kişinin sahip olduğu en yüksek puan baskın öğrenme tercihinin göstermektedir. Sonraki en yüksek puan ise ilk yüksek puandan çıkarılır, ortaya çıkan bu değer belirtilen uzaklık değerinden büyükse bireyin tek bir öğrenme stili olduğu ifade eder. Eğer ortaya çıkan sayı uzaklık puanının altında kalırsa üçüncü yüksek puan ikinciden çıkarılır, bu sayı uzaklık değerinden büyükse bu birey çift öğrenme tercihli olduğunu gösterir fakat değilse dördüncü puan üçüncü yüksek puandan çıkarılır, bu sayı uzaklık değerinden büyükse bu bireyin üç öğrenme tercihli olduğunu göstermektedir. Eğer bu durum da sağlanmıyorsa kişi çok modellenli öğrenme tercihlidir olduğu söylenebilir. Başka bir ifadeyle, bireyin yalnızca görerek, duyarak, okuyup yazarak ya da yaparak öğrenen olduğu ya da bu öğelerin ikili, üçlü ya da çok modellenli kombinasyonlarıyla sahip olduğu belirlenmektedir (Ateş ve Altun, 2008; Ahmad, 2019).

3.4. Araştırma Süreci ve Verilerin Toplanması

Araştırma konusunun belirlenmesiyle birlikte VARK uyarlama çalışmasını gerçekleştiren ve Sporda E-Öğrenmeye Yönelik Tutum Ölçeği geliştiren araştırmacılardan uygulama izni alınmıştır. Araştırmaya başlamadan önce Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurul Komisyonu'nun araştırma izni (EK-1) alınmıştır. Türkiye'de ve Irak'ta araştırma verileri yüz yüze yöntemiyle katılımcılara doldurması sağlanmış ve Türkiye'den 162 ve Irak'tan 331 üniversite öğrencisine ulaşılarak toplam 494 gönüllü spor bilimler fakültesi öğrencisine ulaşılmıştır.

3.5. Araştırma Verilerinin Analizi

Verilerin analizinde SPSS 21.0 (IBM Inc., Chicago, Illinois, ABD) paket programı kullanılmıştır. Verilere ait ortalama (Ort), standart sapma (SD), ortanca (medyan), minimum (min) ve maksimum (maks) değerleri tanımlayıcı olarak verilmiştir. Değişkenlere ait normallik varsayımı Kolmogorov–Smirnov testi gerçekleştirildi. Araştırmaya dâhil edilen değişkenlere göre normal dağılım gösteren ikili grupların karşılaştırmasında Independent Samples T-test ($p<0,05$), normal dağılım göstermeyenlerde ise Mann-Whitney U testi kullanılmıştır ($p<0,05$). Bununla birlikte çoklu karşılaştırmalar için normal dağılmayan verilerde Kruskal Wallis H testi uygulanmıştır. Verilerin yorumlanmasında istatistiksel anlamlılık düzeyi 0,05 olarak kabul edilmiştir

4. BULGULAR

Araştırmanın bu bölümünde, çalışmanın amaçlarına yönelik ölçeklere verilen cevaplardan ortaya çıkan verilerin istatistiksel değerlendirmeleri neticesinde bulunan sonuçlar tablolar halinde sunulmuştur.

Tablo 4.1. Cinsiyete göre SEÖYTÖ puanının ülkeler arası karşılaştırması

	Türk (n=163)		Irak (n=331)		Test istatistiği	P
	Ort±SD	Ortanca (min-mak)	Ort±SD	Ortanca (min-mak)		
Erkek _{n= (T:102/I:179)}	39.83±8.93	40(13-60)	31.23±9.25	33(12-57)	-7.073	<0.001
Kadın _{n= (T:61/I:152)}	43.93±8.82	43(27-60)	33.16±7.91	34(12-49)	-7.084	<0.001
	P=0.009		P=0.021			

Mann-Whitney U Test; T, Türk; I, Irak

Tablo 4.1’de Türk ve Iraklı öğrencilerin SEÖYTÖ puanları cinsiyete göre karşılaştırılmıştır. Sonuçlar hem erkek hem de kadın Türk öğrencilerin SEÖYTÖ puan ortalamalarının Iraklı öğrencilerden daha yüksek olduğunu göstermiştir (<0,001). Bununla birlikte kadın Türk ve Iraklı öğrencilerin erkeklerden anlamlı düzeyde daha yüksek SEÖYTÖ puanlarına sahip olduğu tespit edilmiştir (p=0,009, p=0,021).

Tablo 4.2. Yaş gruplarına göre SEÖYTÖ puanının ülkeler arası karşılaştırması

	Türk (n=163)		Irak (n=331)		Test istatistiği	P
Yaş Grupları	Ort±SD	Ortanca (min-mak)	Ort±SD	Ortanca (min-mak)		
18-20 _{n= (T:28/I:64)}	42.11±8.23	43(26-56)	32.41±9.74	33(12-57)	4.598	<0.001 ^a
21-23 _{n= (T:75/I:143)}	40.87±9.06	41(23-60)	33.25±8.24	34(12-54)	-5.398	<0.001 ^b
24-26 _{n= (T:11/I:77)}	37.91±10.07	36(23-55)	31.04±7.49	32(13-49)	-2.100	0.036 ^b
>27 yaş _{n= (T:49/I:47)}	42.49±9.39	42(13-60)	30.06±10.02	32(12-52)	6.274	<0.001 ^a
	P=0.300 ^c		P=0.082 ^c			

^aIndependent Samples Test; ^bMann-Whitney U Test; ^cKruskal-Wallis Test T: Türk; I: Irak

Araştırmaya katılan Türk ve Iraklı öğrencilerin yaş kategorilerine göre sonuç ortalamalarına bakıldığında, tüm yaş kategorilerinin gruplar arasında anlamlı farklılıklar olduğu tespit edilmiştir (p<0,05). Elde edilen bulgulara göre tüm yaş kategorilerinde Türk öğrencilerin daha yüksek değere sahip olduğu saptanmıştır (Tablo 4.2).

Tablo 4.3. Okuduğu bölümlere göre SEÖYTÖ puanının ülkeler arası karşılaştırması

	Türk (n=163)		Irak (n=331)		Test istatistiği	P
	Ort±SD	Ortanca (min-mak)	Ort±SD	Ortanca (min-mak)		
BSÖ _{n= (T:88/I:171)}	41.36±9.77	42(13-60)	34.39±7.19	34(15-57)	-5.987	<0.001 ^b
ANT _{n= (T:26/I:104)}	39.85±7.91	39.5(27-60)	28.51±9.3	29(12-45)	-4.956	<0.001 ^b
REK _{n= (T:23/I:56)}	41.57±9.3	42(25-56)	31.91±9.58	33(12-54)	4.105	<0.001 ^a
SY _{n= (T:26)}	42.73±7.71	42.5(28-56)	-	-	-	-
	P=<0.5811 ^c		P=0.001 ^c			

^aIndependent Samples Test; ^bMann-Whitney U Test; ^cKruskal-Wallis Test; T, Türk; I, Irak; BSÖ, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği; ANT, Antrenörlük Eğitimi; REK, Rekreasyon; SY, Spor Yöneticiliği

Tablo 4.3 araştırmaya katılan Türk ve Iraklı öğrencilerin okudukları bölümlere göre SEÖYTÖ puan ortalamalarının karşılaştırmasını göstermektedir. Elde edilen bulgulara göre Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği, Antrenörlük Eğitimi ve Rekreasyon bölümünde okuyan Türk öğrencilerin ortalama puanları Iraklı öğrencilerden yüksek bulunmuştur (<0,001). Irak'ta Spor Yöneticiliği bölümü okuyan öğrencilerden herhangi bir veri toplanmadığı için bu bölümün ülkeler arası karşılaştırması yapılmamıştır. Ayrıca Iraklı öğrencilerin bölümler arası karşılaştırmalarında SEÖYTÖ puanlarının Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği bölümünde okuyan öğrenciler lehine farklılaştığı bulunmuştur (<0,001).

Tablo 4.4. Sınıf düzeyine göre SEÖYTÖ puanının ülkeler arası karşılaştırması

	Türk (n=163)		Irak (n=331)		Test istatistiği	P
	Ort±SD	Ortanca (min-mak)	Ort±SD	Ortanca (min-mak)		
1.sınıf _{n= (T:24/I:120)}	42.21±9.85	41.5(25-60)	32.29±8.75	33(12-57)	4.960	<0.001 ^a
2.sınıf _{n= (T:41/I:85)}	41.22±9.66	42(23-60)	31.15±9.85	33(12-52)	5.407	<0.001 ^a
3.sınıf _{n= (T:21/I:76)}	40.71±8.34	43(24-59)	31.84±8.8	35(12-44)	4.136	<0.001 ^a
4.sınıf _{n= (T:77/I:50)}	41.36±8.87	41(13-60)	33.78±5.86	34(19-44)	5.332	<0.001 ^a
	P=<0.981 ^b		P=0.500 ^b			

^aIndependent Samples Test; ^bKruskal-Wallis Test; T, Türk; I, Irak

Farklı sınıf seviyelerinde öğrenimine devam eden Türk ve Iraklı öğrencilerin SEÖYTÖ puan ortalamalarına bakıldığında, tüm sınıf düzeylerinde Türk öğrencilerin istatistiksel olarak daha yüksek puan ortalamalarına sahip olduğu tespit edilmiştir (<0,001). Diğer taraftan hem Türk hem de Iraklı öğrencilerin sınıflara göre SEÖYTÖ puan ortalamaları arasında anlamlı düzeyde farklılık olmadığı görülmüştür (p>0,05) (Tablo 4.4).

Tablo 4.5. Yaptığı spor türüne göre SEÖYTÖ puanının ülkeler arası karşılaştırması

Spor Türü	Türk (n=163)		Irak (n=331)		Test istatistiği	P
	Ort±SD	Ortanca (min-mak)	Ort±SD	Ortanca (min-mak)		
BS ^{n= (T:100/I:173)}	41.27±8.43	41(24-60)	32.61±8.19	34(12-49)	-7.181	<0.001
TS ^{n= (T:63/I:158)}	41.52±10.1	42(13-60)	31.59±9.22	33(12-57)	-6.383	<0.001
	P=0.585		P=0.170			

Mann-Whitney U Test; T, Türk; I, Irak BS, Bireysel Sporlar, TS, Takım Sporları

Tablo 4.5'te araştırmaya katılan Türk ve Iraklı öğrencilerin spor türüne göre sonuç ortalamaları karşılaştırılmıştır. Elde edilen bulgular bireysel ve takım sporlarında yer alan Türk öğrencilerin aynı spor türündeki Iraklı öğrencilere kıyasla daha yüksek SEÖYTÖ puan ortalamalarına sahip olduğunu göstermiştir (<0,001).

Tablo 4.6. Milli olma durumuna göre SEÖYTÖ puanının ülkeler arası karşılaştırması

	Türk (n=163)		Irak (n=331)		Test istatistiği	P
	Ort±SD	Ortanca (min-mak)	Ort±SD	Ortanca (min-mak)		
Evet _{n= (T:42/I:117)}	43.5±9.72	44(26-60)	32.58±8.61	33(12-57)	5.639	<0.001 ^a
Hayır _{n= (T:121/I:214)}	40.63±8.78	41(13-60)	31.87±8.76	33(12-52)	7.906	<0.001 ^a
	P=0.443 ^b		P=0.812 ^b			

^aIndependent Samples Test; ^bMann-Whitney U Test; T, Türk; I, Irak

Tablo 4.6'da da görüldüğü gibi hem milli (Evet) hem de milli olmayan (Hayır) Türk öğrencilerin SEÖYTÖ puan ortalamaları Iraklı öğrencilerden daha yüksek olduğu bulunmuştur (<0,001). Ayrıca Türk ve Iraklı öğrencilerin millilik durumlarına göre SEÖYTÖ puan ortalamaları arasında farklılık gözlenmemiştir (p>0,05).

Tablo 4.7. COVID-19 olma durumuna göre SEÖYTÖ puanının ülkeler arası karşılaştırması

	Türk (n=163)		Irak (n=331)		Test istatistiği	P
	Ort±SD	Ortanca (min-mak)	Ort±SD	Ortanca (min-mak)		
Evet _{n= (T:50/I:141)}	40.36±7.68	40(23-60)	31.53±9.08	33(12-54)	-5.693	<0.001
Hayır _{n= (T:113/I:190)}	41.81±9.64	42(13-60)	32.56±8.41	34(12-57)	-7.710	<0.001
	P=0.230		P=0.228			

Mann-Whitney U Test; T, Türk; I, Irak

COVID-19 tanısı alma durumuna göre elde edilen değerler hem COVID-19 tanısı almış (Evet) hem de almamış (Hayır) Türk öğrencilerin en yüksek değerlere sahip olduğunu göstermiştir (<0,001). Sonuçlar ayrıca Türk ve Iraklı öğrencilerin SEÖYTÖ puan ortalamalarının COVID-19 tanısı alma durumlarına göre

farklılaşmadığı gözlenmiştir ($p>0,05$).

Tablo 4.8. Aktif olarak antrenmanlara devam etmeye göre SEÖYTÖ puanının karşılaştırması

	Türk (n=163)		Irak (n=331)		Test istatistiği	P
	Ort±SD	Ortanca (min-mak)	Ort±SD	Ortanca (min-mak)		
Evet _{n=} (T:63/I:174)	41.35±10.16	40(13-60)	31.53±9.38	32.5(12-57)	-6.225	<0.001
Hayır _{n=} (T:100/I:157)	41.38±8.39	42(23-60)	32.77±7.86	34(12-54)	-7.344	<0.001
	p=0.919		p=0.167			

Mann-Whitney U Test; T, Türk; I, Irak

Araştırmaya katılan Türk ve Iraklı öğrencilerin pandemi döneminde aktif olarak antrenman yapıp (Evet) yapmama (Hayır) durumuna göre SEÖYTÖ puan ortalamaları incelendiğinde, her iki durumda da Türk öğrencilerin istatistiksel olarak daha yüksek puan ortalamaları sergilediği saptanmıştır ($<0,001$) (Tablo 4.8).

Tablo 4.9. Akademik başarı durumuna göre SEÖYTÖ puanının karşılaştırması

	Türk (n=163)		Irak (n=331)		Test istatistiği	P
	Ort±SD	Ortanca (min-mak)	Ort±SD	Ortanca (min-mak)		
Evet _{n=} (T:89/I:164)	42.45±8.87	42(13-60)	34.66±7.85	35(12-57)	7.196	<0.001 ^a
Hayır _{n=} (T:74/I:167)	40.07±9.23	39.5(23-60)	29.62±8.8	32(12-47)	8.373	<0.001 ^a
	p=0.056 ^b		p=<0.001 ^b			

^aIndependent Samples Test; ^bMann-Whitney U Test; T, Türk; I, Irak

Tablo 4.9'daki bulgulara göre, uzaktan eğitimle akademik başarısı yükselen (Evet) ve yükselmeyen ya da aynı kalan (Hayır) Türk öğrencilerin puan ortalamalarının Iraklı öğrencilerden yüksek olduğu tespit edilmiştir ($<0,001$). Bununla birlikte uzaktan eğitimle başarı durumunun arttığını ifade eden Iraklı öğrencilerin en yüksek SEÖYTÖ puan ortalamalarına sahip olduğu bulunmuştur ($p=<0,001$).

Tablo 4.10. Uzaktan eğitimin devam etmesi durumuna göre SEÖYTÖ puanının karşılaştırması

	Türk (n=163)		Irak (n=331)		Test istatistiği	P
	Ort±SD	Ortanca (min-mak)	Ort±SD	Ortanca (min-mak)		
Evet _{n=} (T:59/I:153)	43.2±9.47	43(23-60)	32.82±9.34	33(12-57)	-6.242	<0.001
Hayır _{n=} (T:104/I:178)	40.33±8.73	41(13-60)	31.52±8.09	33(12-52)	-7.616	<0.001
	P=0.094		P=0.260			

Mann-Whitney U Test; T, Türk; I, Irak

Tablo 4.10’da gösterildiği üzeri COVID-19 sonrası uzaktan eğitimin devam etmesini isteyen (Evet) ve istemeyen (Hayır) öğrencilerin SEÖYTÖ puanları ortalamaları her iki grup için karşılaştırılmıştır. Sonuçlar hem uzaktan eğitimin devam etmesini isteyen hem de istemeyen Türk öğrencilerin SEÖYTÖ puan ortalamalarının Iraklı öğrencilerden daha yüksek olduğu göstermiştir (<0,001).

Tablo 4.11. VARK öğrenme stillerini tanımlayıcı istatistikler

		Minimum	Maksimum	X±Ss
Irak (N=330)	Görsel	0	11	3.80±2.35
	İşitsel	0	15	5.32±2.62
	Okuyan / Yazan	0	13	4.40±2.18
	Kinestetik	0	13	5.33±2.31
Türkiye (N=162)	Görsel	0	14	5.93±2.97
	İşitsel	1	14	6.27±2.72
	Okuyan / Yazan	1	12	5.45±2.59
	Kinestetik	0	14	6.56±2.9
Genel (N=492)	Görsel	0	14	4.50±2.76
	İşitsel	0	15	5.63±2.69
	Okuyan / Yazan	0	13	4.75±2.37
	Kinestetik	0	14	5.73±2.58

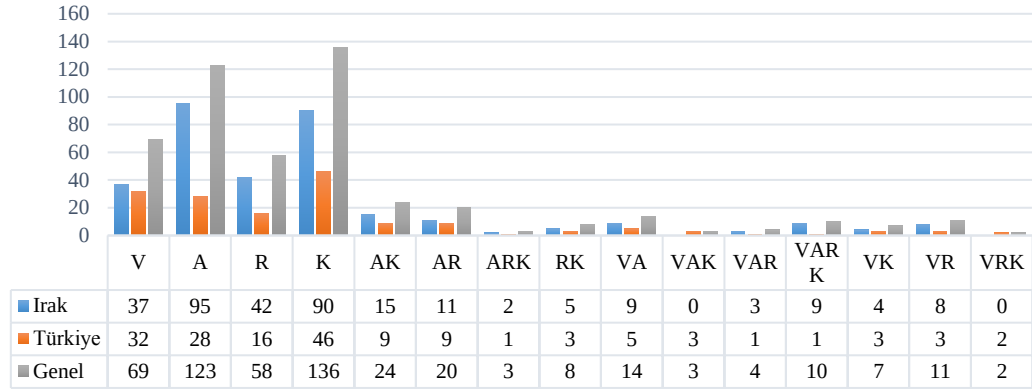
VARK Öğrenme Stilleri Envanteri’ne göre hem Irak hem Türkiye hem de spor bilimleri öğrencileri bir bütün olarak değerlendirildiğinde en fazla kinestetik öğrenmeyi tercih ettikleri, işitsel öğrenmenin en fazla tercih edilen ikinci stil olduğu görüldü. Bununla birlikte Türkiye’deki spor bilimleri öğrencilerinin tüm öğrenme stillerinde Irak’daki öğrencilere kıyasla daha yüksek puanlara ulaştığı tespit edildi (Tablo.4.11).

Tablo 4.12. Ülkeler arası vark öğrenme stillerinin karşılaştırılması (N=492)

Öğrenme stili		N	Ortalama	S.s	t	p
Görsel	Irak	330	3.80	2.35	7.973	<0.001
	Türkiye	162	5.93	2.97		
İşitsel	Irak	330	5.32	2.62	3.665	<0.001
	Türkiye	162	6.27	2.72		
Okuyan/Yazan	Irak	330	4.40	2.18	4.398	0.036
	Türkiye	162	5.45	2.59		
Kinestetik	Irak	330	5.32	2.31	4.727	<0.001
	Türkiye	162	6.56	2.90		

Tablo 4.12.’de uyruğun öğrenme stilleri üzerinde farklılık gösterip göstermediği incelenmiştir. Spor bilimleri alanlarında öğrenimlerini sürdüren Türk öğrencilerin tüm öğrenme stillerinde Iraklı öğrencilere istatistiksel olarak anlamlı farklılık oluşturduğu

görüldü ($p<,05$). Ayrıca öğrenme stilleri tercihlerine göre en yüksek değerde farkın görsel öğrenenlerde olduğu tespit edildi.

Şekil 4.1. Genel ve ülkelere göre spor bilimleri öğrencilerinin baskın öğrenme stilleri (N=492)

Şekil 4.1'e göre; öğrenme yaşantılarında baskın olarak birden fazla öğrenme stilini tercih eden öğrencilerin toplam sayısı 106'dır ve araştırma grubunun %21,54'ünü oluşturmaktadır. Öğrencilerin 386'sı (%78,46) ise öğrenme yaşantılarında baskın olarak tek bir öğrenme stilini tercih etmekte olup, baskın olarak en fazla kinestetik stilin en düşük ise okuyan/yazan stilin tercih edildiği tespit edildi.

Tablo 4.13. Erkek öğrencilerin ülkeler arası vark öğrenme stillerinin karşılaştırılması (N=281)

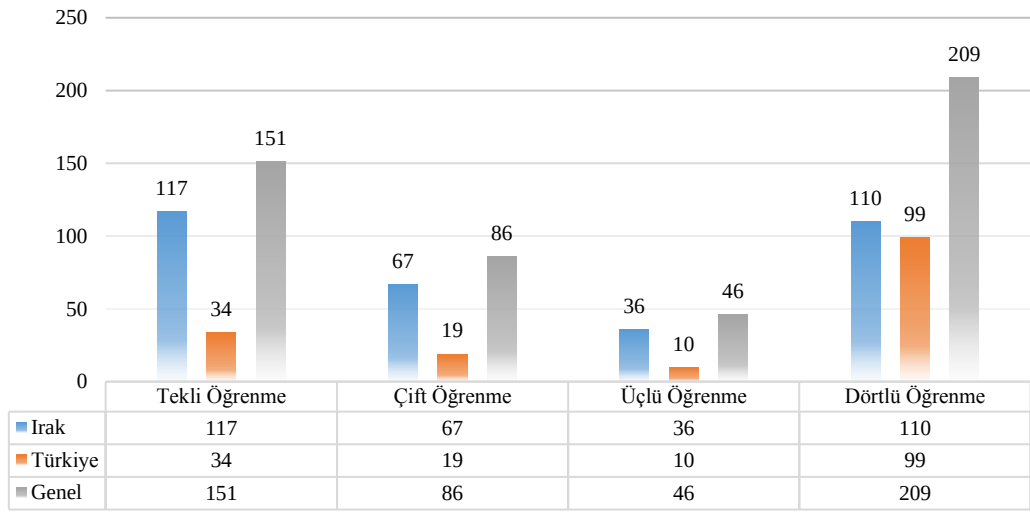
Öğrenme stili		N	Ortalama	S.s	t	p
Görsel	Irak	179	3.72	2.54	5.645	<0.001
	Türkiye	102	5.67	2.92		
İşitsel	Irak	179	5.16	2.43	2.497	0.013
	Türkiye	102	5.96	2.62		
Okuyan/Yazan	Irak	179	4.17	2.17	3.120	0.003
	Türkiye	102	5.07	2.40		
Kinestetik	Irak	179	5.27	2.26	3.701	<0.001
	Türkiye	102	6.54	3.01		

Türkiye uyruklu öğrencilerin Iraklı öğrencilere kıyasla görsel, işitsel, okuyan/yazan ve kinestetik öğrenme stiline istatistiksel olarak anlamlı farklılık oluşturduğu tespit edildi ($p<,05$). Ayrıca Türkiye uyruklu öğrencilerin ortalama puanlarda Iraklı öğrencilere kıyasla istatistiksel olarak en fazla farkın görsel öğrenme stiline olduğu görüldü (Tablo 4.13). Ayrıca hem Türkiye hem de Irak uyruklu erkek öğrencilerde en fazla tercih edilen öğrenme stiline kinestetik olduğu, en az tercih edilen öğrenme stiline Türkiye uyruklu öğrencilerde okuyan/yazan, Iraklı öğrencilerde ise görsel öğrenme stili olduğu tespit edildi.

Tablo 4.14. Kadın öğrencilerin ülkeler arası vark öğrenme stillerinin karşılaştırılması (N=211)

Öğrenme stili		N	Ortalama	S.s	t	p
Görsel	Irak	151	3.90	2.11	5.784	<0.001
	Türkiye	60	6.38	3.03		
İşitsel	Irak	151	5.50	2.83	2.987	0.003
	Türkiye	60	6.80	2.82		
Okuyan/Yazan	Irak	151	4.68	2.18	3.484	0.025
	Türkiye	60	6.08	2.79		
Kinestetik	Irak	151	5.39	2.37	2.960	0.004
	Türkiye	60	6.58	2.73		

Türkiye uyruklu kadın spor bilimleri öğrencilerinin Iraklı öğrencilere göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık düzeyinde görsel, işitsel, okuyan/yazan ve kinestetik öğrenme eğiliminde oldukları tespit edildi ($p<.05$). Ayrıca erkek öğrencilerde kinestetik öğrenmenin en fazla tercih edilen öğrenme stili olduğu görülmüş olsa da (Tablo 4.14) kadın öğrencilerde en fazla tercih edilen stilin hem Türkiye uyruklu hem de Iraklı öğrencilerde işitsel öğrenme stili olduğu tespit edilmiştir

Şekil 4.2. Genel ve ülkelere göre spor bilimleri öğrencilerinin vark öğrenme modelleri (n=492)

Tablo 4.15. Spor bilimleri öğrencilerinin vark öğrenme modeli dağılımı (n=211)

	Irak	Türkiye	Genel
Tekli Öğrenme Modeli	117 (%35.4)	34 (%20.9)	151 (%30.6)
Multi-Modal (MM)	213 (%64.6)	128 (%79.1)	341 (%69.4)
Genel	330 (%100)	162 (%100)	492 (%100)

Spor bilimleri alanında ve lisans düzeyinde öğrenimlerine devam eden öğrencilerin VARK Öğrenme Modelleri'ne yönelik tercih ve dağılımları Şekil 4.2. ve Tablo 4.15'de gösterilmiştir. Öğrenme modellerinin vatandaşı olunan ülkeye göre

dağılımları incelendiğinde; tekli öğrenme modelinde Iraklı öğrencilerin %35,4 ve Türkiye uyruklu öğrencilerin ise %20,9 oranında olduğu görüldü. Çoklu öğrenme modelini ise Iraklı öğrencilere kıyasla %14,5 oranında farkla Türkiye uyruklu öğrencilerin daha fazla tercih ettikleri tespit edildi. Ancak VARK Öğrenme Stili Envanteri'nin uygulama prosedürü gereği Çift Öğrenme, Üçlü Öğrenme ve Dörtlü Öğrenme modellerinin son puanlama aşamasında 'Multi-Modal Öğrenme' şeklinde bir bütün olarak değerlendirildiği göz önünde bulundurulduğunda; hem Iraklı (%64,6) hem de Türkiye uyruklu (%79,1) öğrencilerin öğrenme tercihlerinde en fazla Multi-Modal (MM) (Genel =%69,4) öğrenme modelini benimsedikleri tespit edilmiştir.

5. TARTIŞMA

Araştırmanın bu bölümünde Türkiye ve Irak'taki spor bilimleri fakültesinde Antrenörlük Eğitimi, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği, Rekreasyon Eğitimi ve Spor Yöneticiliği bölümlerinde 2021 – 2022 güz ve bahar dönemi eğitim öğretimlerine devam eden 18 yaş üzeri 494 öğrencinin vermiş olduğu cevapların istatistiksel değerlendirmesi neticesinde ortaya çıkan bulguların yerli ve yabancı alanyazınla ile karşılaştırmasına yer verilmiştir. Tartışma kısmının ilk aşamasında, araştırmaya dahil edilen örneklem grubunun sporda E-öğrenme tutum ölçeğinden aldıkları ortalama puanlara ilişkin betimsel verilerin literatür ile benzerlikler ve karşıtlıkları tartışılmıştır. Ancak sporda E-öğrenme tutumuyla ilgili literatürde sadece bir çalışmayla karşılaşılmıştır. Bu nedenle araştırmada ki bazı değişkenler tartışmada sınırlılığını ortadan kaldırmak için e-öğrenme çalışmalarıyla da desteklenmiştir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyetlerine göre karşılaştırıldığında hem erkek hem de kadın Türk öğrencilerin SEÖYTÖ puan ortalamalarının Iraklı öğrencilerden daha yüksek olduğunu göstermiştir ($<0,001$). Bununla birlikte Türk öğrencilerde kadınların erkeklerden anlamlı düzeyde daha yüksek SEÖYTÖ puanlarına sahip olduğu ($P=0,014$) fakat Iraklı öğrencilerde ise aynı durum söz konusu değildir ($P=0,404$). Bozkurt (2021) 541 spor bilimleri alanında okuyan öğrenciler üzerinde yaptığı araştırmada SEÖYTÖ ortalama puanlarının erkek öğrencilerde $33,0,8 \pm 13,89$ ve kadın öğrencilerde ise $36,09 \pm 12,99$ bulmuş aralarında istatistiksel bir farkın olmadığını bildirmiştir ($P=0,088$). Bu araştırmanın SEÖYTÖ ortalama sonuçları her ne kadar benzer çıkmış olsa da çalışma bulgularımıza göre farklılık göstermektedir. Bu farklılık kadın deneklerin ortalamalarının erkeklere göre daha yüksek bulunmasından kaynaklanmaktadır. Türker (2021) pandemi döneminde 2479 spor bilimleri alanında öğrenim gören üniversite öğrencilerindeki çalışmasında E-Öğrenme ortalama puanlarda kadınların ($55,9 \pm 6,79$) erkeklere ($54,92 \pm 7,1$) göre daha yüksek puana sahip olduğunu bildirmiştir ($P=0,001$). Türker (2021) ortaya çıkan bu sonucun nedenini erkek öğrencilerin KOVİD 19 pandemisi döneminde E-Öğrenme sistemlerini kullanırken, memnuniyette ve motivasyonda olumlu yönde etkilendiğini, kız öğrencileri ise teknolojiyi daha iyi kullanabilme eğilimine yönelttiği ve kullanışlılık tutumu ile E-Öğrenme tutumlarındaki toplam sonuçları pozitif yönde etkilediğinden kaynaklandığı ifade etmiştir.

Farklı ölçekler kullanarak e-öğrenmeyle ilgili yapılan çalışmalarda ise cinsiyete

göre anlamlılık olmadığını (Fawaz ve Samah, 2020), kadınlarda yine yüksek bulunduğunu (Saddik vd., 2020) raporlayan sonuçlar karşımıza çıkmaktadır. Özdemir ve Sönmez (2021) hemşirelik öğrencilerindeki araştırmasında ise E-Öğrenmeden kaçınma eğiliminde olduklarını bildirmiştir. Literatürdeki araştırmalar araştırma bulgularımıza benzerlik ve farklılık göstermektedir. Özellikle araştırma sonuçlarına ülkelerin farklılığı ve gelişmişlik düzeyleri, E-Öğrenme sistemlerine yönelik alt yapıların düzeyleri ile ilişkili olabileceği düşünülmektedir.

Araştırmaya katılan Türk ve Iraklı öğrencilerin yaş kategorilerine göre ortalamalarına bakıldığında, tüm yaş grupları arasında anlamlı farklılıklar olduğu tespit edilmiştir ($p<0,001$). Elde edilen bulgulara göre tüm yaş kategorilerinde Türk öğrencilerin daha yüksek değere sahip olduğu saptanmıştır (Tablo 4.2). Diğer taraftan Iraklı öğrencilerin 18 – 20 ve 21 – 23 yaş gruplarının daha yüksek ortalamaya sahip olduğu belirlendi. Bozkurt (2021) çalışmasında spor bilimleri fakültesinde eğitim alan öğrencilerin SEÖYTÖ puanlarının yaş değişkenine göre istatistiksel farklılığın olmadığı bildirdi. Araştırmaya dâhil edilen öğrencilerin ortalama SEÖYTÖ puanının $36,94\pm13,40$ olduğunu ve yaş arttıkça ortalamanın da yükseldiğini belirtmiştir. Bozkurt'un çalışmasında en yüksek ortalama 28 yaş ve üzeri ($39,04\pm12$) en düşük ise 18 – 22 yaş grubuna ($36,56\pm13,81$) ait olduğu gözlemlendi. Yine Türker (2021) çalışmasının bulguları incelendiğinde E-Öğrenmeye yönelik toplam ortalama puanların 18 – 19 yaş grubunda ($55,79\pm6,9$) en yüksek ($p<0,033$) ve yaş yükseldikçe tutumların düştüğü gözlenmektedir. Üstün bu durumu öğrencilerde yaş yükseldikçe anksiyetenin arttığını, E-Öğrenmeye olumsuz yönde etkilemiş olabileceğinden kaynaklandığını ifade etmiştir.

Fawaz ve Samaha'nın (2020) çalışmasında E-Öğrenme tutumlarının daha genç yaşlardaki bireylerde yüksek olduğunu bulmuştur ($p<0,05$). Bununla birlikte tıp fakültesi ve hemşirelik bölümlerinde okuyan öğrencilerde yapılan çalışmalar E-Öğrenme tutumlarının yaşa göre etkilenmediğini bildirmiştir (İbrahim vd., 2021; Oducado ve Soriana, 2021). Araştırmaların farklı sonuçlar ortaya koymasında temel etkenin genellikle sağlık grubu bölümlerde okuyan öğrenciler üzerinde yapılmasından aynı zamanda genel eğitim müfredatlarının uygulamalı olmasıyla açıklanabilir. Çalışmanın bir diğer değişkeni olan okudukları bölüme göre SEÖYTÖ puanlarının incelenmesinde Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği, Antrenörlük Eğitimi ve Rekreatyon bölümünde okuyan Türk öğrencilerin ortalama puanları Iraklı öğrencilerden yüksek bulunmuştur ($p<0,001$). Irak'ta Spor Yöneticiliği bölümü okuyan

öğrencilerden herhangi bir veri toplanmadığı için bu bölümün ülkeler arası karşılaştırması yapılmamıştır. Ayrıca Türk öğrencilerin bölümler arası karşılaştırmalarında SEÖYTÖ puanlarının Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği ile Spor Yöneticiliği bölümünde okuyan öğrenciler lehine farklılaştığı bulunmuştur ($<0,001$). Irakta okuyan öğrencilerin verdiği cevaplara göre ise en yüksek ortalama yine Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği bölümü öğrencilerine ait olduğu gözlenmiştir. Bozkurt (2021) çalışması araştırma bulgularımızı destekler niteliktedir. Bozkurt araştırmasında en yüksek SEÖYTÖ ortalamasının Rekreasyon Eğitimi ($38,83\pm10,51$) ve Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği ($37,57\pm13,17$) bölümü öğrencilerine ait olduğunu ve en düşük ise çalışma bulgularımızın aksine Spor yöneticiliği ($34,55\pm13,16$) öğrencilerinde olduğunu belirtmiştir. Türker (2021) araştırmasında ise E-Öğrenmeye yönelik tutumlarda ise Spor Yöneticiliği öğrencilerinin diğer bölümlere göre daha yüksek olduğunu belirtmiş ve bu durumu teorik derslerin yoğun olmasıyla ilişkilendirmiştir. Araştırmada ortaya çıkan bu farklı sonuçlar aynı fakültede mevcut imkânları ortak kullanmalarına rağmen okudukları programlarının ve içeriklerinin farklılığı Sporda E-öğrenmeye yönelik tutumlarını etkilediği söylenebilir. E-öğrenme tutumunu araştıran Faisal vd. (2020) eğitim, mühendislik, sağlık, teknoloji fakülteleri öğrencilerinde ve Wang ve Zhao (2020) ise sanat ve diğer fakülte öğrencileri arasındaki karşılaştırmalarında anlamlılık tespit edilmemiştir.

Araştırmada sınıf düzeylerine göre yapılan analizler neticesinde Türk ve Iraklı öğrencilerin SEÖYTÖ puan ortalamaları tüm sınıf düzeylerinde Türk öğrencilerin istatistiksel olarak daha yüksek puan ortalamalarına sahip olduğu tespit edilmiştir ($<0,001$). Diğer taraftan Türk öğrencilerde birinci sınıf Iraklı öğrencilerde ise üçüncü sınıf öğrencileri n en yüksek SEÖYTÖ puan ortalamalarına sahiptir (sırasıyla, $P=<0,001$; $P=0,029$) (Tablo 4.4). Literatürde sınıf düzeyi değişkenine göre sınırlı çalışmanın olması bu araştırma bulgularına alanyazına yeni bilgiler kazandırması açısından önemli olduğunu düşünmekteyiz. Üstün (2021) sınıf düzeylerine göre e-öğrenme durumlarını incelediği araştırmasında sınıf düzeyi arttıkça e-öğrenme ortalamalarının düştüğünü bulmuştur. Ayrıca en yüksek birinci sınıf ($55,68\pm6,5$) ve en düşük ise son sınıf ($54,71\pm7,52$) öğrencilerinde olduğunu bildirdi. Gelişen teknoloji ile birlikte dijitalleşen dünyada artan teknolojik cihazları kullanma eğilimi erken yaşlarda olan insanlarında bu cihazları kullanımdaki tecrübesini de artırmaktadır. Ayrıca pandemi döneminde birinci sınıf öğrencilerinin lise öğretimleri zamanında

tanışmış olmaları e-öğrenme tutumlarının da yükselmesinde etkili olduğu söylenebilir.

Türk ve Iraklı öğrencilerin yaptığı spor türüne göre bulgular incelendiğinde bireysel ve takım sporlarında yer alan Türk öğrencilerin aynı spor türündeki Iraklı öğrencilere kıyasla daha yüksek SEÖYTÖ puan ortalamalarına sahip olduğunu göstermiştir ($<0,001$). Bozkurt (2021) araştırmasına katılan takım sporcularının SEÖYTÖ ortalamalarını $38,13 \pm 15,84$ bireysel sporcuların ise $37,25 \pm 13,61$ olarak hesaplamıştır ($P=0,002$). Bozkurt'un bir diğer araştırma sorusunda aktif spor yapma durumuna göre verilen cevaplarda evet diyenlerin SEÖYTÖ ortalama puanlarının daha yüksek olduğunu belirtmiştir. Diğer taraftan Üstün (2021) çalışmasında düzenli egzersiz yapanların e öğrenme ortalamalarını $57,32 \pm 6,91$ ve yapmayanların ise $54,43 \pm 7$ olarak bulmuştur. Her iki çalışmada görüldüğü üzere fiziksel aktivite yapanların e öğrenmeye karşı tutumlarının da yükseldiğini göstermiştir. Hosseinzadeh vd.'nin (2020) Türkiye'deki öğrencilerde uyguladığı 4 haftalık çevrimiçi verilen Yoga eğitiminin anksiyete, depresyon ve stres seviyesindeki düşüşleri pozitif yönde etkilediğini bildirmiştir. Fiziksel aktivitenin bireye kazandırmış olduğu ruhsal bedensel ve öz güven duygularının teknoloji kullanımında olumlu yönde etkilemektedir.

Çalışmaya dâhil edilen sporcu öğrencilerin milli olup olmama durumlarına göre verdikleri cevaplar incelendiğinde Türk öğrencilerin SEÖYTÖ puan ortalamaları Iraklı öğrencilerden daha yüksek olduğu bulunmuştur ($<0,001$). Bununla birlikte Iraklı milli öğrencilerin milli olmayanlara göre anlamlı düzeyde daha yüksek SEÖYTÖ puanlarına sahip olduğu tespit edilmiştir ($P=0,001$). Yarışmacı olarak sportif hayatını devam ettiren öğrencilerin uluslararası müsabakalarda ülkelerini temsil etmeleri uzun bir sürecin sonunda gerçekleşmektedir. Böyle profesyonel sporcuların aynı spor dalındaki diğerlerinden ayırtıran özellikleri milli müsabakalara katılmalarında seçilmelerini kolaylaştırır. Bu düzeydeki sporcuların ilgili spor dalına ait belirgin özellikleri en üst seviyede yapmalarının yanı sıra zekâ ve iletişimlerinin kuvvetli olması da ana faktörlerdendir.

Yakın zamanda dünya üzerinde toplumları derinden etkileyen COVID-19 salgını ülkelerde birçok değişik önlemler almasına neden olmuştur. Bu durum insanlar üzerinde sağlık problemlerinin yanı sıra psikolojik sorunlarında başlamasını sağlamıştır. Bireyler virüse yakalanmamak için çaba göstermiş olsa da birçok kişi bu hastalıkla mücadele etmek zorunda kalmıştır. Araştırmada merak edilen bir diğer soruda COVID-19 tanısı almış öğrencilerin ölçeklere verdiği cevaplarının farklılık

meydana getirip getirmediği olmuştur. Türkiye’de ve Irak’ta okuyan katılımcılardan COVID-19 tanısı koyulmuş olanların SEÖYTÖ puanları almayanlara göre daha yüksek olduğu gözlemlendi. Sonuçlar ayrıca COVID-19 tanısı almamış Iraklı öğrencilerin SEÖYTÖ puanlarının daha önce tanı almayanlara kıyasla daha yüksek olduğunu raporlamıştır ($P=0,001$). Bu durum COVID-19 tanısı almış öğrencilerin karantina döneminde elektronik cihazları kullanma sıklığının artması ve kişilerle iletişime sosyal ağları yaygın olarak kullanması etkilediği söylenebilir. Üstün (2021) çalışmasında bilgisayar sahibi olanların e-öğrenme tutumlarının da yüksek olduğunu fakat uzaktan eğitime cep telefonu veya tablet ile katılanların ise bilgisayar sahibi olanlara göre yine e-öğrenme puanlarının da arttığını bildirdi. Özellikle pandemi zamanında yapılan araştırmaların sonuçları destekler niteliktedir. Hindistan’daki üniversite öğrencilerindeki bir araştırmada (Singh vd., 2021), bilgisayarları olan öğrencilerin, E-Öğrenmede elektronik cihazları kullanmada yeterli, seviyede E-Öğrenme tutumuna sahip olduklarını bildirmiştir. Olum vd. (2020) kendisine ait bilgisayarı olanların lehine E-Öğrenme tutumu oluştuğunu raporlamıştır.

Uzaktan eğitimle birlikte başlayan yeni dönemde ülkemizde eğitim gören öğrencilerin akademik başarılarının yükseldiği birçok çalışmada konu olmuştur. Bu araştırmaya katılan öğrencilerin de akademik başarı durumları merak konusu olmuş ve bağımsız değişken olarak sorulmuştur. Elde edilen sonuçlara göre, uzaktan eğitimle akademik başarısı yükselen ve yükselmeyen ya da aynı kalan Türk öğrencilerin puan ortalamalarının Iraklı öğrencilerden yüksek olduğu tespit edilmiştir ($<0,001$). Bununla birlikte uzaktan eğitimle başarı durumunun arttığını ifade eden Türk ve Iraklı öğrenciler en yüksek SEÖYTÖ puan ortalamalarına sahip olduğu bulunmuştur ($P=0,006$). Diğer taraftan COVID-19 sonrası uzaktan eğitimin devam etmesini isteyen ve istemeyen öğrencilerin SEÖYTÖ puan ortalamalarının Iraklı öğrencilerden daha yüksek olduğu göstermiştir ($<0,001$). Iraklı öğrencilerde ise isteyen ve istemeyen öğrenciler aynı ortalamalara sahiptir.

Bu araştırmada öğrencilerin öğrenme biçimlerini belirlemek için VARK öğrenme stilleri envanteri kullanılmıştır. Araştırmada elde edilen bulgular alanyazınla tartışılmıştır.

Her iki ülkeden araştırmaya katılan öğrencilerin VARK öğrenme stilleri envanteri’ne göre en fazla kinestetik öğrenmeyi ve ikinci stil olarak ta işitsel öğrenmeyi tercih ettikleri görüldü. Bununla birlikte Türkiye’deki okuyan öğrencilerinin Irak’taki öğrencilere kıyasla tüm öğrenme stillerinde daha yüksek

puanlara sahip olduğu belirlendi (Tablo.4.11). Yerli ve yabancı literatür incelendiğinde ülkeler arası öğrenme stillerinin karşılaştırmalı olarak değerlendirildiği çalışmaya rastlanmamıştır. Bu nedenle yerli ve yabancı araştırmalarda ortaya çıkan bulgular ışığında tartışılacaktır.

Spor bilimleri öğrencileri üzerinde VARK öğrenme stili envanteri uygulanarak yapılan araştırmalarında sınırlı olduğu gözlenmektedir. Yapılan sınırlı çalışmalarda ise araştırma bulgularımızı destekler sonuçlar sunmaktadır. Türker (2017) spor bilimleri öğrencilerinde yaptığı araştırmada en fazla tercih edilen öğrenme biçimini $7,44 \pm 2,75$ ile kinestetik olduğunu ve sırasıyla işitsel ($6,73 \pm 2,74$), görsel ($5,5 \pm 2,76$) ve okuma/yazma ($5,49 \pm 2,41$) tercih edildiğini bildirmiştir. Türker'in başka bir çalışmasında ise beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümü öğrencilerinin ortalama puanlarda en fazla kinestetik öğrenmeyi tercih ettiği görülmüştür (Türker ve Bostancı, 2023). Farklı bölümlerde okuyan öğrencilerde yapılan çalışmalarda ise Işıldar ve ark. (2016) turizm ve AIKhasawneh (2013) hemşirelik bölümü öğrencilerinde de benzer şekilde kinestetik öğrenmeyi baskın öğrenme biçimi olarak rapor etmiştir. Kinestetik öğrenme stili deneyim, hareket yönü ve gerçekleştirme, eylem, dokunma yollarının gerçekleşebildiği öğrenme ortamlarında tercih edilen ve bireyin davranış değişikliği kazanmasını hedefleyen öğrenme biçimidir. Spor bilimleri öğrencilerinin öğrenim gördükleri bölüm müfredatlarında uygulamalı derslerin daha yoğunlukta olması her iki ülke öğrencilerinde de kinestetik öğrenmenin baskın çıkmasında etkili olduğu söylenebilir.

Ülkeler arası öğrenme stilleri karşılaştırıldığında tüm öğrenme stillerinde Türk öğrencilerin lehine istatistiksel anlamlılık gözlemlendi ($p < ,05$). Ayrıca ortalamalar arasında en yüksek farkın görsel öğrenenlerde olduğu tespit edildi. Yerli ve yabancı literatür incelendiğinde ülkeler arası öğrenme stillerinin karşılaştırmalı olarak değerlendirildiği çalışmaya rastlanmamıştır. Bu yönüyle araştırmamızın sonuçları literatüre yeni bir bilgi kazandıracaktır. Elde edilen bu bulgu, her iki ülkenin tabandan başlayarak üniversite düzeyine kadar ki eğitim sistemlerinde ve kültürel yapılarında farklılıklar olmasından, coğrafi bölgelerin kişilerin gelişimi üzerinde etkisinden kaynaklanabileceğini öngörmekteyiz.

Araştırmaya katılan öğrencilerin baskın öğrenme biçimlerinde birden fazla stili tercih eden öğrencilerin toplam sayısı 106'dır (%21,54). Öğrencilerin 386'sı (%78,46) ise baskın olarak tek bir öğrenme stilini tercih etmekte olup, en fazla kinestetik stilin en düşük ise okuyan/yazan stilin tercih ettiği tespit edildi. Literatürde araştırma

bulgularımızı destekleyen çalışmalar mevcuttur. Türker (2017) çalışmasında spor bilimlerinde okuyan öğrencilerin 664'ü (%81) tek ve 156'sı (%19) çok modlu baskın öğrenme modellerinden oluştuğunu en yüksek oranla kinestetik (%38,4), en düşük ise okuyan/yazan (%9) öğrenme tercihi olduğunu belirtmiştir. Başka bir çalışmada ise özel yetenek sınavlarıyla üniversitelerde öğrenci olarak eğitim öğrenimine devam eden 1019 öğrencinin dört farklı öğrenme modeline göre tüm bölümlerde en fazla tercih edilen öğrenme modelinin %38,8 ile tekli öğrenme ve %61,2 ile çoklu öğrenme modeli olduğunu tespit etmiştir (Türker ve Bostancı 2023).

Cinsiyete göre yapılan karşılaştırmada ise hem erkek hem de kadın Türk öğrencilerin görsel, işitsel, okuyan/yazan ve kinestetik öğrenme stiline Iraklı öğrencilere göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edildi ($p<.05$). Her iki ülkenin erkek öğrencilerinde en fazla tercih edilen öğrenme stiline kinestetik olduğu, en az tercih edilen öğrenme stiline Türkiye uyruklu öğrencilerde okuyan/yazan, Iraklı öğrencilerde ise görsel öğrenme stili olduğu görüldü. Kadın öğrencilerde en fazla tercih edilen stiline hem Türkiye uyruklu hem de Iraklı öğrencilerde işitsel öğrenme stili olduğu tespit edilmiştir. Spor bilimleri öğrencileri üzerinde yapılan sınırlı araştırmalarda çalışma bulgularımızı desteklemektedir. Yapılan bir araştırmada beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümü öğrencileri cinsiyete göre karşılaştırılmış ve kadın öğrencilerin işitsel öğrenmede, erkek öğrencilerin de kinestetik öğrenmede ortalama puanlarının anlamlı düzeyde yüksek olduğunu bildirmiştir ($p<.05$) (Türker ve Bostancı 2023). Türker (2017) yine spor bilimleri öğrencileri arasında cinsiyete göre VARK'a bulgularında anlamlılık oluşmadığını belirtmiştir. Literatürde farklı programlarda okuyan öğrenciler üzerinde yapılan çalışmalarda, benzer (Dobson, 2010; Urval, 2014) ve farklı (Braakhuis ve ark., 2015; Ateş ve Altun, 2008) sonuçlara ulaşıldığı görülmüştür. Araştırmalarda farklı sonuçların ortaya çıkmasında coğrafi ve sosyo-kültürel farklılıklar, öğrenme ortamlarında tercih edilen yöntemler, kullanılan kaynak ve araç-gereç farklılıklarının etkili olabileceği düşünülmektedir.

Öğrenme modellerine göre ortaya çıkan sonuçlarda tekli öğrenme modelinde Iraklı öğrencilerin %35,4 ve Türk öğrencilerin ise %20,9 oranında olduğu görüldü. Çoklu öğrenme modelini ise Türk öğrencilerin daha fazla tercih ettikleri tespit edildi. Hem Iraklı (%64,6) hem de Türk (%79,1) öğrencilerin en fazla Multi-Modal öğrenme modelini benimsedikleri tespit edilmiştir. Türker (2017) çalışmasında spor bilimleri öğrencilerinin VARK öğrenme stili modellerine göre araştırma grubunun en fazla %57,7 ile çoklu öğrenme modelini ve %21,7 ile tekli öğrenme modelini tercih ettiğini

bildirmiştir. Beden eğitimi ve spor öğretmenliği öğrencilerinin (n:407) VARK öğrenme stili envanterine göre verilen cevaplarda tekli model %38,3, çoklu model ise %61,7 oranında tercih edilmiştir (Türker ve Bostancı, 2023). Elit atletlerde yapılan bir çalışma ise tekli öğrenme stilinin daha yüksek olduğunu göstermiştir (Braakhuis ve ark., 2015). Literatürde ortaya çıkan sonuçlar Fleeming ve Mills'in (1992) bireylerin öğrenme ortamlarında birden fazla duyu organını aktifleştirdikleri takdirde davranışların değişiklikler meydana gelebilir çıkarımını destekler niteliktedir. Ayrıca spor bilimleri fakültelerindeki programların müfredatlarındaki pratik ve uygulamalı derslerin içerikleri geri öğrencilerde birden fazla öğrenme stilini gelişmesine neden olduğu da söylenebilir.

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

- Irak'ta spor bilimleri alanlarında öğrenimlerine devam eden öğrencilerin SEÖYTÖ ortalama puanları tüm bağımsız değişkenlerde Türkiye'de eğitim öğretimlerine devam edenlere göre daha düşük olduğu bulundu.
- Hem erkek hem de kadın Türk öğrencilerin SEÖYTÖ puan ortalamalarının Iraklı öğrencilerden daha yüksek olduğu görüldü, her iki ülkede de kadın öğrencilerin ortalamaları daha yüksek olduğu görüldü.
- Araştırmaya katılan Türk öğrencilerde 27 yaş ve üzeri, Iraklı öğrencilerde ise 21 – 23 yaş grubunun SEÖYTÖ puan ortalamaları yüksek olduğu belirlendi.
- Okudukları bölümlere göre SEÖYTÖ puan ortalamalarında Türkiye de okuyan Spor Yöneticiliği bölümü öğrencilerinde, Irakta Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği bölümü öğrencilerinin diğerlerine göre daha yüksek olduğu tespit edildi.
- Sınıf düzeyine göre Türk öğrencilerde birinci sınıf, Iraklı öğrencilerde ise üçüncü sınıf öğrencilerinin SEÖYTÖ puan ortalamalarına en yüksek olduğu görülmüştür.
- Araştırmaya dâhil edilen öğrencilerin aktif olarak yaptığı spor dalının türüne göre bakıldığında takım ve bireysel sporla uğraşan Türk öğrencilerin ortalamalarının benzer Iraklı öğrencilerde ise bireysel sporcuların ortalamalarının yüksek olduğu bulundu.
- Yapmış olduğu spor dalında milli olup olmama durumuna göre ise Türk öğrencilerde milli olanların ortalamaları yüksek bulunurken Iraklı öğrencilerin ise benzer ortalamaya sahip olduğu gözlemlendi.
- Her iki ülke öğrencilerinde COVID-19 tanısı/tedavisi alan öğrencilerde SEÖYTÖ puanlarının daha yüksek olduğu belirlendi. Pandemi döneminde aktif olarak antrenman yapıp/yapmama durumunda ise Türk öğrencilerin benzer ortalamalara sahip olduğu, Iraklı öğrencilerde ise düzenli antrenman yapmayanların yüksek puan ortalamalarına sahip olduğu saptanmıştır.
- Her iki ülke öğrencilerinin uzaktan eğitimle akademik başarı durumunu artırdığını bildiren öğrencilerin ve uzaktan eğitimin devam etmesini isteyenlerin SEÖYTÖ puan ortalamaları diğer gruba göre daha yüksek olduğu tespit edildi.

- Her iki ülkeden araştırmaya katılan öğrencilerin en fazla kinestetik öğrenmeyi ve ikinci stil olarak ta işitsel öğrenmeyi tercih ettikleri görüldü. Bununla birlikte Türkiye'deki okuyan öğrencilerinin Irak'taki öğrencilere kıyasla tüm öğrenme stillerinde daha yüksek puanlara sahip olduğu belirlendi ($p<,05$).
- Her iki ülkenin erkek öğrencilerinde en fazla tercih edilen öğrenme stiline kinestetik olduğu, en az tercih edilen öğrenme stiline Türk öğrencilerde okuyan/yazan, Iraklı öğrencilerde ise görsel öğrenme, Kadın öğrencilerde en fazla tercih edilen stiline hem Türkiye uyruklu hem de Iraklı öğrencilerde işitsel öğrenme stili olduğu tespit edilmiştir.
- Araştırmaya katılan öğrencilerin %21,54'ü baskın öğrenme biçimlerinde birden fazla stili tercih ederken %78,46'sı ise tek bir öğrenme stilini baskın olarak tercih etmiştir.

Yukarıda çıkan sonuçlar doğrultusunda, sporda e-öğrenmeye yönelik tutumla ilgili daha büyük örneklem grupları üzerinde çalışmalar yapılması, Spor bilimleri fakültesi olan üniversitelerde ders müfredatları bölgenin şartlarına göre yeniden düzenlenmesi, bölümlerin ders müfredatlarına Sporda E-Öğrenme sistemleriyle ilgili zorunlu bir ders eklenmesi, düzenli olarak spor bilimleri alanında okuyan öğrencilerin öğrenme stilleri belirlenmeli, spor bilimleri alanındaki öğretim elaman/üyelerinin öğrenci akademik başarısını artırmak için e- öğrenme ve öğrenme stilleri hakkında bilgilendirilme yapılması önerilmektedir.

Bu araştırma, her iki ülkenin öğrencilerinin baskın olarak kinestetik stilde öğrenme eğiliminde olduğunu gösterse de, çoklu öğrenme modeliyle öğrenme eğiliminde olduklarını belirlemiştir. Farklı homojen özelliklere sahip spor bilimleri öğrencilerinin öğrenme stillerini belirlemeye yönelik ve ülkeler arası karşılaştırmalı araştırmaların sayısı arttırılmalıdır. Çünkü bu çalışmalardan elde edilen sonuçların pratiğe aktarılmasıyla başarılı antrenör, öğretmen yada spor bilimcisinin yetiştirilmesinin mümkün olabileceği düşünülmektedir.

KAYNAKLAR

- Ahmad, M. A. (2019). The degree of successful intelligence among the 10 th grade students in the capital Amman in the light of their learning styles and the level of academic achievement, *IUG Journal of Educational and Psychological Sciences*, 27 (4), 87- 109.
- Alkhasawneh, E. (2013). Using VARK to assess changes in learning preferences of nursing students at a public university in Jordan: Implications for teaching. *Nurse Education Today*, 33(12), 1546-1549
- Akdeniz, C. (2007). *Öğrenme stili modelleri*. Sunu Raporu, Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Eskişehir. <https://docplayer.biz.tr/18900373-Ogrenme-stili-modelleri-celal-akdeniz-sunu-raporu-epo-614-ogretme-ve-ogrenme-stratejileri-yrd-doc-dr-meral-guven-eskisehir.html> (Erişim Tarihi: 21.02.2022)
- Akkuş, İ. ve Acar, S. (2017). Eş zamanlı öğrenme ortamlarında karşılaşılan teknik sorunların öğretici ve öğrenen üzerindeki etkisini belirlemeye yönelik bir araştırma. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(3), 363-376.
- Aktay, S. ve Keskin, T. (2016). Eğitim bilişim ağı (EBA) incelemesi. *Eğitim Kuram ve Uygulama Araştırmaları Dergisi*, 2(3), 27-44.
- Alcaro, A, Carta, S., & Panksepp, J. (2017). The affective core of the self: A neuro-archetypal perspective on the foundations of human (and animal) subjectivity. *Front Psychol*, 8, 1424.
- Alkan, C. (1987). *Açıköğretim*. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları, No: 157.
- Altun F. (2015). *Müzik öğretmenliği adaylarının öğrenme stilleri, problem çözme becerileri ve alan başarı puanları arasındaki ilişkiler*. Yüksek Lisans Tezi. Malatya: İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Appelmans, T. (2002). *What is e-learning*. <http://student.vub.ac.be/~tappelma/communicatie/e-learning.pdf> (Erişim Tarihi: 14.09.2021).
- Arar, A. (1999). Uzaktan eğitimin tarihsel gelişimi, uzaktan eğitim uygulama modelleri ve maliyetleri. *Birinci Uzaktan Eğitim Sempozyumu 15-16 Kasım 1999*, Ankara: Kara Kuvvetleri Eğitim ve Doktrin Komutanlığı.
- Arslangilay, A. S. (2015). Öğretim ilke ve yöntemleri. Ed. S. Güven ve M. A. Özerbaş, *Öğrenme ve Öğretim Stilleri* içinde (s. 59-113), Ankara: Pegem Akademi.
- Aslan, Ç. (2006). Öğrenmenin yeni yolu: E-öğrenme. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 16(2).
- Ateş, A. & Altun, E. (2008). Bilgisayar Öğretmeni Adaylarının Uzaktan Eğitime Yönelik Tutumlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28(3), 125-145
- Aytaç, T. (2003). Geleceğin öğrenme biçimi e-öğrenme. *Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi*, 35, 30-31.
- Bart, M. (2009). *Do learning style matter?* www.facultyfocus.com/articles/learning-style/document (Erişim Tarihi: 14.09.2021).
- Bassey, U., Umoren, G., Akuegwu, B., Udida, L., Ntukiden, P., & Ekabua, O. (2007). Nigerian graduating students' access to e-learning technology: implications for higher education management. *Proceedings of the 6th international Internet Education Conference (ICT-Learn2007)*, Cairo, Egypt.

- Biggs, J. (2001). Enhancing learning: A matter of style or approach? In R. J. Sternberg, & L.F. Zhang (Eds.). *Perspectives on thinking, learning, and cognitive styles*. London, UK: Lawrence Erlbaum Associates.
- Bozkurt, T, M. (2021). *Spor bilimleri fakültesinde eğitim alan öğrencilerin sporda E-öğrenmeye yönelik tutumları, akademik erteleme davranışları ve duygusal zeka özelliğinin incelenmesi*. Yayınlanmış yüksek lisans tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı.
- Bozkurt, M.T., Tamer, K. (2020). Sporda E-Öğrenmeye Yönelik Tutum Ölçeği. *International Social Mentality and Researcher Thinkers Journal*, 6(36), 1761-1771.
- Budur, T. ve Poturak, M. (2021). Employee performance and customer loyalty: Mediation effect of customer satisfaction. *Middle East Journal of Management*, 8(5), 453-474.
- Braakhuis A., Williams T., Fusco E., Hueglin S., Popple A. A. (2015). Comparison Between Learning Style Preferences, Gender, Sport and Achievement in Elite Team Sport Athletes. *Sports*, 3(4). 325-334.
- Cantoni, V. Cellario, M., & Porta, M. (2004). Perspectives and challenges in e-learning: towards natural interaction paradigms. *Journal of Visual Languages and Computing*, 15(5), 333- 345.
- Cheong, S. C. (2002). E-learning-a providers prospective. *Internet and Higher Education*, 4, 337-352.
- Condon M, Ruth-Sahd L. (2013). Responding to introverted and shy students: Best practice guidelines for educators and advisors. *Open J Nurs*. 3(7), 503-515.
- Çoban, S. (2013). Uzaktan ve teknoloji destekli eğitimin gelişimi. *XVII. Türkiye'de İnternet Konferansı*, 7-9 Kasım (pp. 1-12). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.
- Çukadar, S. ve Çelik, S. (2003). İnternete dayalı uzaktan öğretim ve üniversite kütüphaneleri. *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, 4(1), 31-42.
- Dede, C. (1996). The evolution of distance education: Emerging technologies and distributed learning. *The American Journal of Distance Education*, 10(2), 4–36.
- Dikbaş, E. (2006). *Öğretmen adaylarının e-öğrenmeye yönelik tutumlarının incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi.
- Dobson, J. L. (2010). A comparison between learning style preferences and sex, status, and course performance. *Advances in physiology education*, 34(4), 197-204.
- EBA (2020). www.eba.gov.tr (Erişim Tarihi: 21.02.2022).
- Ekici, G. (2003). *Öğrenme stiline dayalı öğretim ve biyoloji dersi öğretimine yönelik ders planı örnekleri*. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Erümit, S. F. (2020). The distance education process in K–12 schools during the pandemic period: evaluation of implementations in Turkey from the student perspective, *Technology, Pedagogy and Education*, 30(1).
- Falowo, R. O. (2007). Factors impeding implementation of web-based distance learning. *Association for the Advancement of Computing In Education Journal (AACE)*, 15(3), 315-338.
- Fawaz, M., & Samaha, A. (2021). E-learning : depression, anxiety and stress symptomatology among lebanese university students during COVID-19 quarantine. *Wiley Periodicals LLC*, (56), 52-57. DOI : 10.1111/nuf.12521
- Fishman, I, Ng, R, & Bellugi, U. (2011). Do extraverts process social stimuli differently from introverts?. *Cogn Neurosci*, 2(2):67–73.

- Fitzgerald, H., Stride, A., & Drury, S. (2020). COVID-19, lockdown and (disability) sport. *Managing Sport and Leisure*, 1-8.
- Gilakjani A. P, & Ahmadi, S.M. (2011). Paper title: The effect of visual, auditory, and kinesthetic learning styles on language teaching. *International Conference on Social Science and Humanity*, (5), 496-472.
- Gülbahar, Y. (2009). *E- öğrenme*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Hammami, A., Harrabi, B., Mohr, M., & Krstrup, P. (2020). Physical activity and coronavirus disease 2019 (COVID-19): Specific recommendations for home-based physical training. *Managing Sport and Leisure*. DOI:/10.1080/23750472.2020.1757494
- Horzum, B. (2003). *Öğretim elemanlarının internet destekli eğitime yönelik düşünceleri*. Yüksek lisans tezi. Sakarya: Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Hosseinzadeh, N. R., Emamvirdi, R., Çolakoğlu, F.F. ve Dölek, K. (2020). Koronavirüs (COVID-19) pandemi döneminde dört haftalık online bilinçli farkındalık yoga uygulamasının üniversite öğrencilerinin psikolojik sağlığı üzerindeki etkisi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 13(72), 1064-1069.
- Ibrahim, N. K., Raddadi, R. A., Aldarmasi, M., Ghamdi, A. A., Gaddoury, M., Albar, H. M., & Ramadan, I. K. (2021). Medical students' acceptance and perceptions of e-learning during the COVID-19 closure time in King Abdulaziz University, Jeddah. *Journal of Infection and Public Health*, (14), 17-23.
- Işık, G. (2011). *İlköğretim 6., 7. ve 8. sınıf öğrencilerinin öğrenme stilleri ile öğrencilerin sorgulayıcı öğrenme becerileri arasındaki ilişkinin belirlenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Aydın: Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Işıldar P., Aktaş E., Kurgun O.A. (2016). Turizm öğrencilerinin vark öğrenme modellerine göre öğrenme stillerinin belirlenmesi: lisans ve ön lisans karşılaştırması. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 18(1), 91-113
- Karakaya, M. ve Aksoy H. H. (2005). *Uzaktan eğitim yüksek lisans çalışması*. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi.
- Kaya, Z. (2002). *Uzaktan eğitim*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Keskin, M. ve Kaya. D. Ö. (2020). COVID-19 sürecinde öğrencilerin web tabanlı uzaktan eğitime yönelik geri bildirimlerinin değerlendirilmesi. *İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 59-67.
- Khan, B. H. (2005). *Managing e-Learning: Design, Delivery, Implementation and Evaluation*. Hershey, PA: Information Science Publishing.
- Kırık, A. M. (2014). Uzaktan eğitimin tarihsel gelişimi ve Türkiye'deki durumu. *Marmara İletişim Dergisi*, 21(1), 73-94.
- Kocaarslan, B. (2016). *Profesyonel müzik eğitiminde bilinçli farkındalık, öğrenme stratejileri ve öğrenme stilleri*. Doktora Tezi, İstanbul: Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü
- Kolb, A.Y. ve Kolb, D.A. (2005). *The Kolb Learning Style Inventory*. LSI Technical Manual, 1-72.
- Kolb, D. (1984). *Experiential learning: Experience as the source of learning an development*. NJ: Prentice Hall.
- Korhonen, V. (2004). *Verkko-opetus ja yliopistopedagogiikka*. Tampere.
- Lai, K., Pratt, K., & Grant, A. (2003). *State of the art and trends in distance, flexible, and open learning: A review of the literature*. Dunedin, New Zealand: School of Education, University of Otago.

- Luke, M. D., ve Cope, L. D. (1994). Student attitudes toward teacher behavior and program content in school physical education. *Physical Educator*, 51(2), 57.
- Manninen, J. (2000). Kurssikoulutuksesta oppimisympäristöihin. In: Matikainen, J. & Manninen, J., *Aikuiskoulutus Verkossa, Helsingin Yliopiston Lahden Tutkimus- Ja Koulutuskeskus*. pp. 29- 42, Tampere.
- Manochehr, N. N. (2006). The influence of learning styles of learners in e-learning environments: an empirical study. *Information Systems Department, Qatar University. CHEER*, 18, 10-14.
- MEB. (2020). *FATİH Projesi*. TC Milli Eğitim Bakanlığı Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü. <http://fatihprojesi.meb.gov.tr/> (Erişim Tarihi: 10.11.2021).
- Mohammed, S. S., Suleyman, C., & Taylan, B. (2020). Burnout determinants and consequences among university lecturers. *Amazonia Investiga*, 9(27), 13-24.
- Moore, M. (2015). Historical perspectives on e-learning. In Badrul H.K. ve Mohamed, A. (Eds.) *International Handbook of E-Learning, Volume 1: Theoretical Perspectives and Research*, New York: Routledge.
- Mutlu, M. ve Aydoğdu, M. (2003). Fen bilgisi eğitiminde Kolb'un yaşantısal öğrenme yaklaşımı. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(13), 15-29.
- Oducado, R. M. F., & Soriano, G. P. (2021). Shifting the education paradigm amid the COVID-19 pandemic: Nursing students' attitude to e-learning. *Africa Journal of Nursing and Midwifery*. 23(1) DOI: <https://doi.org/10.25159/2520-5293/8090>
- Olum, R., Atulinda, L., Kigozi, E., Nassozi, D.R., Mulekwa, A., Bongomin, F., & Kiguli, S. (2020). Medical education and e-learning during COVID-19 pandemic: Awareness, attitudes, preferences and barriers undergraduate medicine and nursing students at Makerere University, Uganda. *Journal of Medical Education and Curricular Development*, (7), 1-9.
- O'Reilly, T. (2007). What is web 2.0: Design patterns and business models for the next generation of software. *Communications & Strategies*, 22-24.
- Özbay, Ö. (2015). Dünyada ve Türkiye'de uzaktan eğitimin güncel durumu, *Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2(5), 376-394.
- Özdemir, N. G. ve Sönmez, M. (2021). The relationship between nursing students' technology addiction levels and attitudes toward e-learning during the COVID-19 pandemic: A cross-sectional study. *Perspectives in Psychiatric Care*, 57, 1442-1448.
- Özkardeş, O. G. (2013). Türkiye'de özel öğrenme güçlüğüne ilişkin yapılan araştırmaların betimsel analizi. *Boğaziçi Üniversitesi Eğitim Dergisi*, 30(2), 123-153.
- Paulus, P. B., Baruah, J., & Kenworthy, J. B. (2018). Enhancing Collaborative Ideation in Organizations. *Front Psychol.* 9, doi:10.3389/fpsyg.2018.02024
- Persky, A. M., Henry, T., & Campbell, A. (2015). An exploratory analysis of personality, attitudes, and study skills on the learning curve within a team-based learning environment. *Am J Pharm Educ.* 79(2), 20.
- Rosenberg, M. J. (2001). *E-learning*. Newyork: McGraw-Hill Companies.
- Saddık, B., Hussein, A., Sharif-Askari, F. S., Kheder, W., Temsah, M.H., Koutaich, R. A., Haddad, E. S., Al-Roub, N. M., Marhoon, F. A., Hamid, Q., & Halwani, R. (2020). Increased levels of anxiety among medical and non-medical university students during the COVID-19 pandemic in the United Arab Emirates. *Risk Management and Healthcare Policy*, 13, 2395-2406.

- Sever, E. (2008). *Öğrenme stilleri: İlköğretim 6-8. sınıf öğrencilerine yönelik bir ölçek geliştirme çalışması*. Yüksek lisans tezi. Aydın: Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Singh, H. K., Joshi, A., Malepatı, R. N., Najeeb, S., Balakrishna, P., Pannerselvam, N. K., & Singh, Y. K. (2021). A survey of e-learning methods in nursing and medical education during COVID-19 pandemic in India. *Nurse Education Today*, (99), DOI: <https://doi.org/10.1016/j.nedt.2021.104796>
- Smythe, W. E. (2013). The dialogical jung: otherness within the welf. *Behav Sci (Basel)*, 3(4), 634-646.
- Sohn, B. (2005). E-learning and primary and secondary education in Korea. *KERIS Korea Education & Research Information Service*, 2(3), 6-9.
- T.C. Sağlık Bakanlığı. (2020). Türkiye'deki güncel durum. <https://covid19.saglik.gov.tr/> (Erişim Tarihi: 09.11.2021).
- Türker, Ü. (2021). *Koronavirüs (COVID-19) pandemisinin yükseköğretim öğrencilerinde anksiyete düzeyi ile e-öğrenme tutumlarına etkisi*. Yayımlanmış Doktora Tezi. Samsun: Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.
- Türker Ü. (2021). *Spor Bilimlerinde Öğrenme ve Öğrenme Stilleri*. Ankara: Akademisyen Kitabevi.
- Türker, Ü. ve Bostancı, Ö. (2023). Learning styles of talented pre-service teachers. *Problems of Education in the 21st Century*, 81(1), 144-164.
- Verkkotutor.(2005). *Tampereen yliopiston täydennyskoulutuskeskus*. <https://www.tuni.fi/en/study-with-us/continuing-education> (Erişim Tarihi: 10.09.2021).
- Urval R.P., Kamath A., Ullal S., Shenoy A.K., Shenoy N., Udupa L.A. 2014. Assessment of Learning Styles of Undergraduate Medical Students Using the VARK Questionnaire and the Influence of Sex and Academic Performance. *Advances in physiology education*, 38(3), 216-220
- Wilt, J., Nofle, E. E., Fleeson, W., & Spain, J. S. (2012). The dynamic role of personality states in mediating the relationship between extraversion and positive affect. *J Pers.* 80(5), 1205-1236.
- Wong, L. (2012). Student attitudes toward e-learning: The first year accounting experience. *Issues in Information Science and Information Technology*, 9, 195-208.
- Yamaç, K. (2009). *Bilgi Toplumu ve Üniversiteler*. Ankara: Eflatun Yayınevi.
- Yang, C., Richard, G., & Durkin, M. (2016). The association between Myers-Briggs Type Indicator and psychiatry as the specialty choice. *Int J Med Educ.*, 7, 48-51.
- Yeğitek. (2020). *EBA akademik destek*. TC Milli Eğitim Bakanlığı Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü. <http://yegitek.meb.gov.tr/www/11-ve-12-sinif-ogrencilerine-ebadanakademikdestek/icerik/3014> (Erişim Tarihi: 10.11.2021).
- Yeşilyurt, E. (2019). Öğrenme stili modelleri: teorik temelleri bağlamında kapsayıcı bir derleme çalışması. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 14(20), 2169-2226.
- Yıldız, S. ve Bektaş, F. (2020). Eba Tv'de yayınlanan beden eğitimi etkinliklerinin veli ve beden eğitimi öğretmenlerinin görüşleriyle değerlendirilmesi. *Milli Eğitim Dergisi, Salgın Sürecinde Türkiye'de ve Dünyada Eğitim*, 969-987.
- Yücel, S. A. (2006). E-learning approach in teacher training. *Turkish Online Journal of Distance Education-TOJDE*, 7(4), 123-131.

EKLER

EK 1. Etik Kurul Kararı

ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER ARAŞTIRMALARI ETİK KURUL KARARLARI

KARAR TARİHİ	TOPLANTI SAYISI	KARAR SAYISI
30.04.2021	04	2021/352

KARAR NO: 2021-352
Üniversitemiz Lisansüstü Eğitim Enstitüsü öğrencisi Nihad Mohammed Dakheel Ibrahim' in Doç. Dr. Özgür BOSTANCI danışmanlığında “Spor Bilimleri Öğrencilerinin Öğrenme Stilleri ile E- Öğrenmeye Yönelik Tutumları : Türkiye – Irak Karşılaştırılması” isimli yüksek lisans tezine ilişkin anket ve ölçek çalışmalarını içeren 11221 sayılı dilekçesi okunarak görüşüldü.

Üniversitemiz Lisansüstü Eğitim Enstitüsü öğrencisi Nihad Mohammed Dakheel Ibrahim' in Doç. Dr. Özgür BOSTANCI danışmanlığında “Spor Bilimleri Öğrencilerinin Öğrenme Stilleri ile E- Öğrenmeye Yönelik Tutumları : Türkiye – Irak Karşılaştırılması” isimli yüksek lisans tezine ilişkin anket ve ölçek çalışmalarının kabulüne oy birliği ile karar verildi.

EK 2. Veri Toplama Araçları

Kişisel Bilgi Formu

Sevgili Öğrenciler,

Bu form “Spor Bilimleri Öğrencilerinin Öğrenme Stilleri ile E-öğrenmeye Yönelik Tutumları: Türkiye - Irak Karşılaştırması” konulu Yüksek Lisans Tez Çalışmama faydalı olacak verileri elde etmek amacıyla hazırlanmıştır. Araştırmanın başarı ile sonuçlanabilmesi; siz değerli öğrencilerin anket sorularına vereceği cevapların tarafsız ve doğru olmasına bağlıdır. Formda vereceğiniz cevaplar bu araştırma dışında başka hiçbir yerde kullanılmayacaktır. Formları içtenlikle cevaplayarak araştırmaya yapacağınız önemli katkı için şimdiden teşekkür ederim.

Nihad MohammedDakheel İbrahim
OMÜ Lisansüstü Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı
Yüksek Lisans Öğrencisi

1. Cinsiyetiniz() Erkek () Kadın
2. Yaşınız() 18 – 20 () 21 – 23 () 24 – 26 () 27 ve üzeri
3. Bölümünüz
() Antrenörlük Eğitimi () Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği
() Rekreasyon () Spor Yöneticiliği
4. Öğrenim Şekliniz () Normal Öğretim (Gündüz) () İkinci Öğretim (Gece)
5. Sınıfınız () 1 () 2 () 3 () 4
6. Yaptığınız sporun türü() Bireysel Sporlar () Takım Sporları () Hiçbiri
7. Yaptığınız spor dalında milli oldunuz mu? () Evet () Hayır
- 8.COVID-19 tanısı aldınız mı? () Evet () Hayır
- 9.Pandemi ve izolasyon sürecinde aktif olarak antrenman yapıyor musunuz? () Evet () Hayır
- 10.Uzaktan eğitimle akademik başarınız (derslerden başarılı olma) yükseldi mi?() Evet () Hayır
- 11.Covid 19 pandemisi bittikten sonra da uzaktan eğitimin devam etmesini istersiniz? () Evet () Hayır

SPORDA E-ÖĞRENMEYE YÖNELİK TUTUM ÖLÇEĞİ	1	2	3	4	5
1. Sporda e-öğrenme öğrenenin kendini değerlendirme fırsatını artırır.					
2. Sporda e-öğrenme ile öz güvenimin arttığını hissedirim.					
3. Sporda e-öğrenmenin beş duyuya hitap etmesi, öğrenmeyi kolaylaştırır.					
4. Sporda e-öğrenme akademik başarıyı artırır.					
5. Sporda e-öğrenme aracılığıyla sportif hareketleri uygulayım.					
6. Sporda e-öğrenme ile kendi hızımda uygulama yapmak hoşuma gider.					
7. E-öğrenme aracılığı ile spor branşlarındaki püf noktaları takip ederim					
8. Sporda e-öğrenme ile öğrenirken aynı anda sportif hareketleri de uygulayım.					
9. E-öğrenme sayesinde sporda merak ettiğim noktaları tekrar tekrar izleyebileceğimi düşünürüm.					
10. E-öğrenmenin spor kurallarını pekiştirmede faydalı bir araç olduğunu düşünürüm.					
11. İstedğim zaman ve mekanda sporda e-öğrenmeden yararlanmak beni rahat hissettirir.					
12. E-öğrenmenin sporda farklı bakış açıları geliştirmeme yardımcı olduğunu düşünürüm.					

VARK Öğrenme Stili Envanteri

1. Yaşadığınız ilin havaalanına, şehir merkezine ya da tren istasyonuna gitmek isteyen birine yardım etmek istiyorsunuz.
a) - O kişiyi gitmek istediği yere götürürsünüz.
b) - O kişiye yolu anlatarak tarif edersiniz.
c) - Yol tarifini yazarak yaparsınız.
d) - Yolu çizerek tarif edersiniz ya da o kişiye bir yol haritası verirsiniz.
2. Bir sözcüğün “anlıyarak” mı yoksa “anlayarak” mı, “nergis” mi yoksa “nergiz” mi şeklinde yazılması gerektiğinden emin değilsiniz.
a) - Sözcükleri zihninizde canlandırıp, görünüşe bağlı bir seçim yaparsınız.

- b) - Sözcükleri kendi kendinize telaffuz edip, uygun geleni seçersiniz.
c) - Doğru yazımı bulmak için sözlüğe bakarsınız.
d) - Sözcükleri bir kağıda yazıp, doğru görüleni seçersiniz.
- 3. Bir grup için gezi plânlıyorsunuz. Plân hakkında gruptakilerin geribildirimlerini/görüşlerini almak istiyorsunuz.**
- a) - Grup üyelerine plânı ana hatlarıyla açıklarsınız.
b) - Bir harita yada web sayfası üzerinden gezilecek yerleri grup üyelerine gösterirsiniz.
c) - Grup üyelerine, gezi güzergâhının basılı kopyasını verirsiniz.
d) - Grup üyelerine telefonla, faksla ya da e-posta ile bildirirsiniz.
- 4. Ailenize özel bir yemek pişireceksiniz.**
- a) - Tarife gerek duymadan bildiğiniz bir yemek yaparsınız.
b) - Arkadaşlarınızın tavsiyelerine başvurursunuz.
c) - Fotoğraflarından fikir edinmek için yemek kitabını karıştırırsınız.
d) - İyi bir yemek tarifi olduğunu bildiğiniz bir yemek kitabı kullanırsınız.
- 5. Bir turist grubu yörenizdeki parklar ve doğal yaşam birikimlerine ilişkin bilgi edinmek istemektedir.**
- a) - Gruba parklardan ya da doğal yaşam birimlerinden söz edersiniz ya da bir söyleşi ayarlıyorsunuz.
b) - Bu gruba, internetten resimler, fotoğraflar gösterirsiniz.
c) - Grubu bir parka ya da doğal yaşama birimlerine götürür, onlarla birlikte oraları gezersiniz.
d) - Gruba, parklar ya da doğal yaşama birimlerine ilişkin bir kitap ya da broşür verirsiniz.
- 6. Bir dijital fotoğraf makinesi ya da cep telefonu almak üzeresiniz. Fiyat dışında kararınızı en çok etkileyen faktör aşağıdakilerden hangisi olur ?**
- a) - Deneyerek nasıl olduğunu anlama
b) - Özelliklerine ilişkin ayrıntıların okunması
c) - Modern bir tasarım ve iyi görünüş
d) - Özelliklerine ilişkin satıcının anlattıkları
- 7. Yeni bir şeyin nasıl yapıldığını öğrendiğiniz zamanı anımsayın. Bisiklet sürmek gibi fiziksel bir şey olmasın. En iyi şekilde öğrenmenizi aşağıdakilerden hangisi sağladı ?**
- a) - Yapılırken izleme
b) - Anlatan birini dinleme ve sorular sorma
c) - Şekiller ve çizimler-görsel ipuçları
d) - El kitabı benzeri yazılı tarif
- 8. Dizinizde bir sorun var. Doktorun aşağıdakilerden hangisini yapmasını tercih edersiniz ?**
- a) - Sorunla ilgili okumak için başvuracağınız bir kaynak vermesini.
b) - Sorunun ne olduğunu göstermede plastik bir diz modeli kullanmasını.
c) - Sorunu açıklamasını.
d) - Sorunu şekille göstermesini.
- 9. Bilgisayarda yeni bir program, beceri ya da oyun öğrenmek istiyorsunuz.**
- a) - Programla birlikte verilen yazılı açıklamaları/talimatları okursunuz.
b) - Programa ilişkin bilgisi olan biriyle konuşursunuz.
c) - Kontrol kumandalarını ya da klavyeyi kullanırsınız.
d) - Konuya ilişkin verilen kitapçıktaki şekilleri izlersiniz.
- 10. Sevdiğiniz web sayfalarının özellikleri.**
- a) - Tıklayabileceğim, değiştirebileceğim ya da deneyebileceğim özelliklere sahip.
b) - İlginç tasarım ve görsel özelliklere sahip.
c) - İlginç yazılı açıklamalar, belirlemeler ve listelere sahip.
d) - Müzik radyo programları ya da söyleşileri dinleyebileceğim ses kanallarına sahip.
- 11. Bir bilim kurgu kitabı alırken fiyatı dışında, kararınızı aşağıdaki faktörlerden en fazla etkileyen hangisidir ?**
- a) - Çekici görüntüsü
b) - Bölümlerini hızlı bir şekilde okuma.
c) - Bir arkadaşın tavsiyesi.
d) - Yaşanana yakın öyküler, deneyimler ve örneklerle sahip olması.
- 12. Yeni dijital fotoğraf makinenizle fotoğraf çekmeyi öğrenmede bir kitapçık, CD ya da web sayfası kullanıyorsunuz. Kaynağın aşağıdaki özelliklerden hangisine sahip olmasını istersiniz**
- a) - Fotoğraf makinesi ve özelliklerine ilişkin konuşma ve soru sorma fırsatı/olanağı.
b) - Yapılması gereken şeylerin listesiyle birlikte anlaşılır yazılı talimat.
c) - fotoğraf makinesini ve her bir parçanın ne işe yaradığını gösteren çizimler.
d) - İyi ve kötü fotoğraf örnekleri ve bunları geliştirme/iyileştirme yöntemleri.

13. Aşağıdakilerden hangisini/hangilerini kullanan öğretmeni tercih edersiniz ?

- a) - Gösteri, model ya da pratik uygulama.
- b) - Soru-cevap, konuşma, grup tartışması ya da konuk konuşmacı.
- c) - Yazılı ders notları, kitap ya da okuma parçaları.
- d) - Çizim, şekil, grafik.

14. Bir yarışma ya da sınavı bitirdiniz ve performansınıza ilişkin geribildirim almak istiyorsunuz. Geribildirimde aşağıdakilerden hangilerinin kullanılmasını istersiniz.

- a) - Yaptıklarınızdan örnekler verilmesini.
- b) - Sonuçların yazılı olarak açıklanması.
- c) - Sizinle ayrıntılı bir şekilde konuşulması.
- d) - Üstesinden geldiğiniz öğelerin grafiklerle gösterilmesi.

15. Bir lokanta ya da kafede yiyecek seçeceksiniz. Aşağıdakilerden hangisini benimsersiniz ?

- a) - Aynı yerde daha önce yediğiniz yemeği seçme.
- b) - Garsonu dinleme ya da arkadaşlardan tavsiye isteme.
- c) - Menüdeki açıklamalardan seçim yapma.
- d) - Diğerlerinin yediklerine veya her bir yiyeceğin fotoğraflarına bakma.

16. Bir konferansta veya özellikli bir toplantıda önemli bir konuşma yapmak durumundasınız.

Konuşma hazırlığı yaparken; aşağıdakilerden hangisini uygularsınız ?

- a) - Konuların açıklığa kavuşturulmasında şekiller çizip grafikler elde etme.
- b) - Birkaç anahtar sözcüğü yazıp konuşmanın tekrar tekrar provasını yapma.
- c) - Konuşmayı yazıya döküp birkaç kez okuyarak düzeltmeler yapma.
- d) - Konuya gerçeklik ve uygulanabilirlik özelliği verecek çok sayıda örnek ve öykü derleme.

ÖZ GEÇMİŞ

NIHAD MOHAMMEDDAKHEEL IBRAHİM 2010 yılında Musul Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor bölümünden mezun oldu. 2020 yılında Ondokuz Mayıs Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalında Yüksek Lisans programına başladı ve orta derecede İngilizce bilmektedir. (05.01.2023)

İletişim Bilgileri

ORCID ID : 0000-0002-3381-476X.

Yayınlar:

1. İbrahim, N.M.D., Bostancı, Ö., Bayram, L., (2022). Spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin mutluluk düzeylerinin belirlenmesi, EGE 7. Sosyal Bilimler Kongresi, 24 – 25 Aralık 2022. Sayfa:1207 – 1213, İZMİR (Tam Metin)